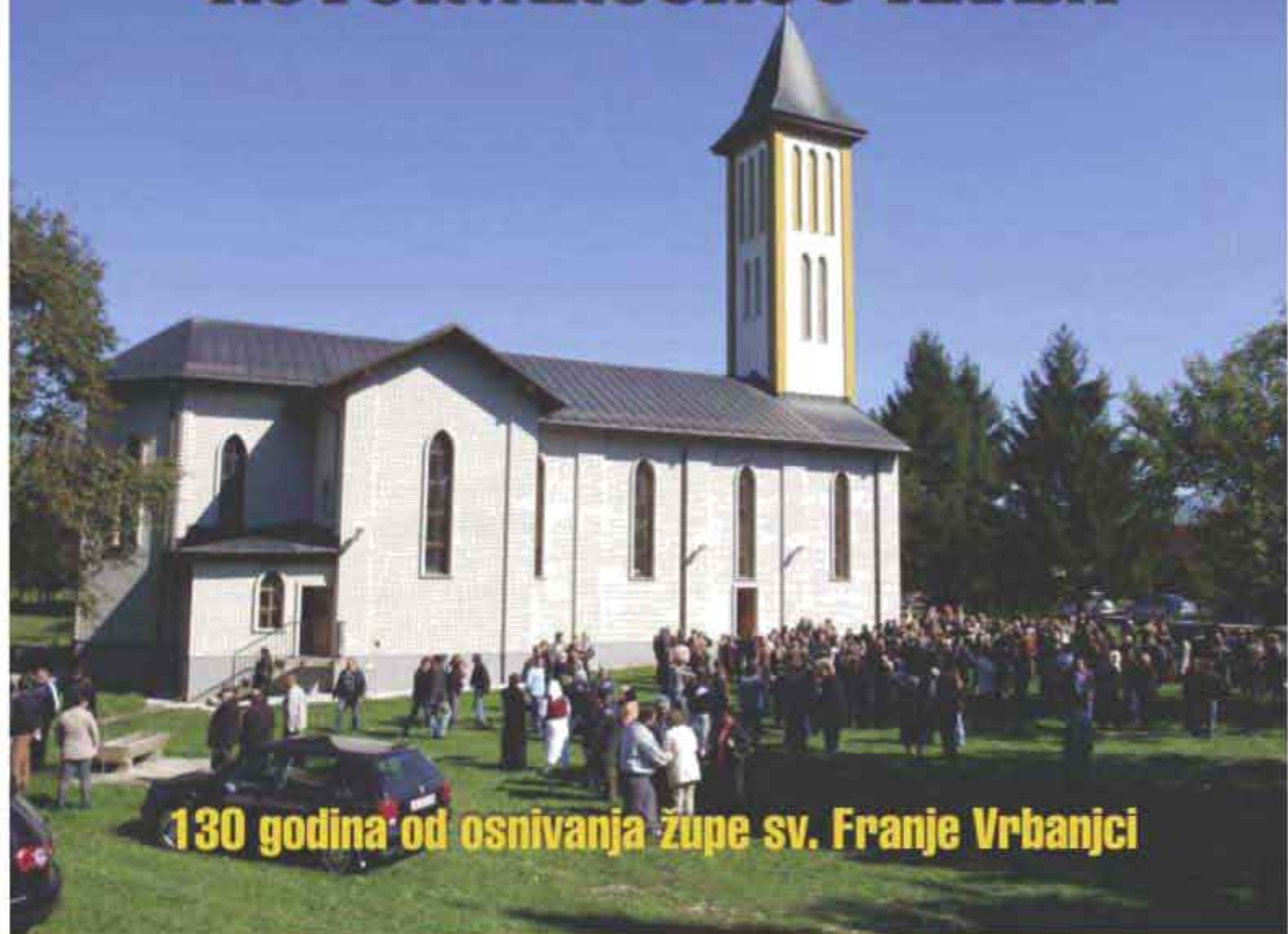

Broj 101. listopad, 2013.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

130 godina od osnivanja župe sv. Franje Vrbanjci

Uz Dušni dan

Prošlost, sadašnjost i budućnost - ove tri stvarnosti prožimaju naše ljudsko iskustvo vremena i povijesti. Prošlost je nepovratna, sadašnjost nam izmiče između prstiju, budućnost nedogledno otvorena. Cjelini života pripadaju sva tri vremena. Sjećanja na one koji su otišli s ovoga svijeta i misao na neupitnu isto takovu stvarnost za svakoga od nas živućega, stavlja uvijek iznova postavljano pitanje: čemu i što je naša egzistencija? Vožnja u jednom smjeru. Stavljeni u krilo vremena ljudskom i božanskom ljubavju, prisiljeni smo na putovanje, na hod kroz vrijeme. Svaki dan više ujedno je jedan dan manje. I stižemo na kraj puta prebrzo, puno brže nego smo računali.

Godine, iako možda brojne, prohujale su brzo poput drveća pokraj jurećeg vlaka. Poput vode koja istječe iz ruku. Već rođenjem počinje umiranje, a smrt je samo dovršenje toga procesa. Umira djetinjstvo i rade se mladost; umira mladost i dolazi starost. I život izgleda kao priprema na umiranje. Možda često poganski plaćemo nad i za ovim životom. A život i smrt pripadaju tako blisko jedno drugome. Za novo rođenje potrebno je umiranje. Doduše, plaši nas nepoznato što dolazi poslije ovoga života. Ali samo djelomično nepoznato ljudima vjere. Jer „ono poslije“ nije nešto anonimno i potpuno nepoznato, nego u konačnici osoba: sam Isus Krist. Pri Njegovom dolasku, poput onog zaručnika u prisposobi o mudrim i ludim djevicama, budućnost postaje sadašnjost.

Upravo usred noći, vremenu najdublje tame, vrijeme je za svjetlost. Jedanput propušteno ne da se više nadoknaditi. Prilika je prokeckana, slavlje propušteno, vrata zaključana. Svjetiljka života ne gori vječno, moram se pobrinuti za ulje dobrih djela do Njegovog dolaska. Ulje vjere, nade, ljubavi. Važno je ostati budan i oboruzati se za dolazak Isusov.

Svjetlo vjere, nade i ljubavi treba gorjeti u svim prekretnicama kršćanskog života od kolijevke do groba: da ljubav ne bi postala hladna, vjera бесплодна a nada dogorjela.

a. Blaženko Nikolić

Izdavač:

Župni vred Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karačić, fra Marko Bandalo, fra Zoran Mandić, fra Stjepan Karačić, fra Vinko Jelanić, fra Stjepan Marčinković, fra Vinko Marković, Luca Koroman.

Glavni urednik:

Fra Anto Šimunović

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka

Tiska: "Art Print" Barja Luka

Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Proslava Velike Gospe i sv. Roka

Za naš kotorvaroški kraj neodvojiva je proslava svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije na Sokolinama i proslava sv. Roka na Rokovu groblju. Skoro da je oduvijek bilo tako. I u ovo naše vrijeme, kada se pripremamo za ovu proslavu, pripremamo se kao za jednu proslavu. Tako smo i ove godine u trodnevni pripremali se i za Veliku Gospu i za sv. Roka. Kroz sva tri dana jedna grupa upornih je pještice išla na misu u Sokoline. Ove godine Sokoljani su bili posebno aktivni. Viševljani su još prije u groblju podigli prelijepi križ posvećen svim Viševljanima pokopanim i u viševskom groblju ali i po počivalištima diljem svijeta, znanima i neznanima, a koji je župnik fra Marko Bundalo blagoslovio dan uoči Velike Gospe. Također, jedna skupina mladih Sokoljana podiže križ na Visu povrh Gradine, koji se lijepo vidi ispred župne crkve. Križ je prije rane mise, koja je bila u 9.00 sati, na sami dan svetkovine blagoslovio kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović s mladim i hrabrim Sokoljanima. Pučku misu predvodio je fra Zdravko Dadić, župnik u Sesvetskoj Sopnici. Pozvao je sve na hrabrost u življenju svoje vjere i ljubav prema rodnom kraju. Koliko god je to zahtjevno ipak je moguće jer imamo pomoć sa neba i moćni zagovor naše nebeske Majke.

Poslije pučke Mise, rijeka hodočasnika spustila se u kotorvarošku dolinu predvođeni hodočasnici pješacima iz Podmilačja. Gotovo svi smo se ponovno susreli na Rokovu groblju na misi uoćnici koju je također predvodio fra Zdravko. On nam približio sv. Roka hodočasnika i u njemu nam dao primjer kako na pravi način Krista nasljedovati.

Sam dan sv. Roka osvanuo je

oblačan, ali se vrijeme kasnije razbistrilo i sunce je obsajalo našu kotorvarošku dolinu ali ipak nije tako nesmiljeno pržilo kako je znalo u ove ljetne dane. Uz pučku misu, koju je predvodio fra Pero Karajica imali smo i proslavu sakramenta krštenja. Kršteni su Ružica Šimunović, kćer Ivana i Kate r. Kavedžija i Ivan Petrušić sin Jake i Dragane r. Marković. Uz to fra Pero je pozvao neke bračne parove koji su ove godine slavili srebrni pir (25 godina bračnoga zajedništva). Nedjelju dana prije već smo slavili i Bogu zahvaljivali s Matom i Anđom Marić za njihovih 40 godina braka, a spomenuli smo i Marka Grgića (Tankića) koji ove godine sa svojim Ljubicom slavi 60 godina bračnoga zajedništva. Fra Pero je pohvalio njihovu hrabrost i ustrajnost i na sve zazvao Božji blagoslov i zagovor sv. Roka. U svojoj nadahnutoj propovijedi pozvao je sve na budnost posebno prema ponudama ovoga svijeta i vremena. Neka nam svci budu primjer kako odgovoriti i na ponudu svijeta i na Božju ponudu. Uz uobičajene zahvale svima koji su pomogli da ovogodišnja proslava sv. Roka i Velike Gospe proteče onako

kako i dolikuje – lijepo i dobro, župnik je pozvao sve da se odgovorno odazovu popisu stanovništva koji će biti od 1. do 10. listopada ove godine u Bosni i Hercegovini. Također je zahvalio svima na pomoći u obnovi crkve i uzdržavanju svećenika.

Podbrec, koji se najviše trude i uređuju Rokovo groblje pozvao je, zajedno s odborom groblja da i dalje budu na visini zadatka. Ove godine osvježen je i uređen zvonik, a prošle godine ulaz i čeon dio ograde, pretprošle godine kupljena je zemlja, dogodine će se sigurno ići dalje u novim projektima. Hvala svima koji materijalno i na svaki drugi način pomažu.

I ovogodišnji turniri, noćni u Zabrđu uoči Velike Gospe kao i Podbrdski na sami dan Rokova u popodnevnim satima prošli su uspješno i bez nekih većih problema. Sve u svemu, Bogu hvala, bilo je ovo jedno lijepo Rokovo i Velika Gospa za Kotorvaroški kraj. A najljepše od svega bila su puna sela. Ni prašina koja se dizala iza automobila nije nešto puno smetala. Kako sreće da je sve to moglo malo dulje trajati.

fra Anto Šimunović

Volosko: Mlada misa vlč. Nikole Gajića

U nedjelju 28. srpnja u župi Volosko u Rijeci svečano je proslavljena mlada misa vlč. Nikole Gajića, svećenika Riječke nadbiskupije i jedinog djeteta samohrane majke, koji je za svoje svećeničko geslo izabrao riječi psalma 34.: "Gledajte u Gospodina i razveselite se!" Svećenici, vjernici, rodbina i prijatelji okupili su se kod crkve sv. Roka gdje su mladomisnika pozdravile dvije djevojčice i blagoslovila majka Božica riječima: "Sine, budi uvijek dobar i budi uvijek s Kristom i neka Krist uvijek bude s tobom!" Potom je uz pjesmu "Krist na žalu" krenula procesija do župne crkve sv. Ane gdje je mladomisnika pozdravio član ŽPV-a Kristijan Lenić. Uz mladomisnika koncelebriralo je petnaestak svećenika među kojima su bili mladomisnikovi ujaci, bosanski franjevci braća fra Juro i fra Stipo Marčinković i rođak fra Pero Karajica, rektor Nadbiskupijakog sjemeništa u Rijeci vlč. Sanjin Francetić i opatijски dekan i župnik Lovrana vlč. Matija Rašpica te mladomisnik Mate Berčić rodom iz Janjeva na Kosovu. Uz brojne vjernike Voloskoga, grada Rijeke i drugih okolnih mjesta i župa u mladomisničkom slavlju sudjelovalo je desetak bogoslova Riječke nadbiskupije i Porečko-pulске i Gospičko-senjske biskupije te znatan broj prognanika iz Kotor Varoša u BiH gdje je rođena mladomisnikova majka. Liturgijsko pjevanje predvodili su domaći pjevači, a prigodnu propovijed izrekao je mjesni župnik vlč. Petar Belanić koji je na kraju euharistijskog slavlja čestitao mladomisniku, njegovoj majci, rodbini i prijateljima i župljanima sv. Ane u Opatiji i Voloskoga istaknuvši kako je zadnju mladu misu u Voloskom prije 86. godina (26. srpnja 1927.) slavio salezijanac Giovanni Grabar. Zahvaljujući majci i onima koji su mu pomogli postati svećenikom, kao i onima koji su pripremili ovo slavlje i svima koji su sudjelovali u njemu, mladomisnik je istaknuo kako su svojim molitvama na „velikim“ koljenima na njegovo svećeničko zvanje sudbonosno utjecali vjernici župe sv. Ane u Opatiji, te župe sv. Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici i sv. Ane u Voloskom. Djulijana Antony, jedna od takvih vjernica, čestitala je mladomisniku čitajući mu s puno

emocija svoju pjesmu napisanu za ovu prigodu.

Nakon mlade mise slavlje se nastavilo u restoranu Kvarner u Lovranu gdje je program vodio fra Pero Karajica, a govorili su: župnik Belanić, rektor sjemeništa Francetić, ravnatelj Karitasa Riječke nadbiskupije i Svećeničkog doma Nikola Burznić, bogoslov Laurent Kružić, s. Mirjam Radošević i mladomisnikovi ujaci Vlado Vujičić i fra Stipo Marčinković. Ugodno je bilo slušati duhovne pjesme svirača i pjevača Alena i Doriana Škrobonje i čuti riječi: „Sine mili, ponosna ti mati, za Gospodina sve si spremna dati. Dok je takvih, vjera će nam vječno živjeti“.

Mladomisnik Nikola Gajić rođen je u rijeci 10. ožujka godine 1988. od oca Zlatka i majke Božice r. Vujičić koja ga je kao svoje jedino dijete i kao samohrana majka othranila i odgojila u župi sv. Ane u Opatiji. Srednju školu pohađao je u sjemeništu Zmajevac u Zsru, a teologiju je studirao u Rijeci. Za đakona ga je zaređio riječki nadbiskup Ivan Devčić 14. listopada 2012. u župnoj crkvi sv. Mihovila Arkandela na Jelenju. Đakonsku službu obnašao u župi sv. Terezije od Djeteta Isusa na Podvežici. Za svećenika Riječke nadbiskupije zaređio ga je nadbiskup Devčić 5. svibnja 2013. u riječkoj katedrali sv. Vida. Od tada je župni vikar u župi sv. Ane Volosko. Uskoro odlazi na novu dužnost u mjestu Čabar i Plešće.

Volosko, 28. srpnja 2013.

Stipo Marčinković

Gastro prezentacija 2013.godine

U okviru tradicionalne manifestacije „Kotorvaroško kulturno ljeto“, 23.08.2013. godine na Gradskom trgu u Kotor Varošu održana je „Večer domaće kuhinje“. U manifestaciji su sudjelovale udruge koja se bave očuvanjem tradicija. Sudionici su na ovaj način promovirali gastro ponudu općine. Svi posjetioци su imali priliku degustirati tradicionalna jela kotorvaroškoga kraja te lovačke i riblje specijalitete. Naravno, mi smo i ove godine bili sudionici. U ovoj pripremi, kuhanju i spremanju sudjelovali su: Mandica Mandušić, Luca Marković, Janja Baričić, Manda Baričić, Slavica Stipičić, Klara Nikolić, Miladinka Marković, Štefica Kovač, Jela Šakan, Perka Kovačić, fra Marko Bundalo, Mara i Ilija Marić, Lidija, Petar i Irena Verić, Ana Pezerović, majstor Gile kao vozač i logistička potpora svima i naravno, moja malenkost. „Kotorvaroško kulturno ljeto“ organizira Centar za kulturu i informiranje, a ovu tradicionalnu manifestaciju poduprli su općina Kotor Varoš i Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srbije. Načelnik općine Dalibor Vučenović je obišao

sudionike, zahvalio svima te istaknuo da grad Kotor Varoš podupire ovakvu manifestaciju kao vid promocije gastro ponude naroda koji žive u ovom gradu, što je veoma bitna za razvoj turizma. Nema potrebe nspominjati da poslije obilaska žirija naša pripremljena hrana je došlo do „nestala“ sa stolova, a novčani iznos koji smo dobili doniran je

u Kruh sv. Ante. Posebno rduje činjenica da je ove godine puno naših župljana ostalo poslije Velike Gospe i Rokova te su nam se mnogi pridružili i uljepšali tu večer. Naravno Efan je, kao i uvijek, počastio sve žene, a ovom prigodom mu se zahvaljujemo.

VMI

Krštenje u našoj župi

U našoj župi ne događa se baš svaki dan krštenje, pa je stoga svako novo krštenje i nova, velika i lijepa vijest. Tako je u našoj vjeronaučnoj dvorani 01.09.2013. godine pod svetom misom krštena mala Matca, kći Gorana i Nataše Kovačića iz Novog Sela.

Misno slavlje i obred krštenja predvodio je župnik fra Anto Šimunović.

Krštenje je sakrament kojim postajemo djeca Božja. Svim krštenicima potreban je poslije krštenja rast u vjeri. Pomoć roditelja vrlo je važna za razvoj kranje milosti. Tu je važna i uloga kume koja treba biti sposobna i spremna pomoći djetetu na putu kršćanskog života. Dio odgovornosti u razvoju i očuvanju milosti primljene krštenjem snosi i crkvena (župna) zajednica.

Obitelji čestitamo a Mateji želimo sretno i blagoslovljeno djetinjstvo i da ostane zauvijek Dijete Božje. Roditeljima i kumovima njihovu odgovornost u poslanju koje imaju u Matejnom životu.

Viki

Mala Gospa 2013. godine

Središnja župa kotorvaroške kotline je Župa Rođenja Blažene Djevice Marije u Kotor Varošu. Svoj patron (zaštitnika) slavi 8. rujna. Iako je redovito običaj da se za patron pripravlja trodnevnica ili negdje devetnica, ovogodišnja trodnevica za patron naše župe bila je izrazito slabo posjećena. Najvjerojatnije, razlog je bila berba šljiv. Tek petoro župljana bilo je na trodnevici koja je bila od četvrtka do subote pred sami blagdan. Na sami blagdan, po lijepom i toplom vremenu koje je ipak nekako mirisalo na početak jeseni proslavili smo našu zaštitnicu u njezinoj crkvi, našoj ljepotici. Svetu misu predvodio je jajački gvardijan, naš fra Zoran Mandić uz suslavlje fra Ante Šimunovića i fra Marka Bandala. Fra Zoran nas je podesjetio da na rođendan trebamo donijeti dar. Osim cvijeća, najprikladniji dar našoj Nebeskoj Majci trebaju biti naša dobra djela i čestit kršćanski i ljudski život. Svetu misu završili smo blagoslovom s presvetim oltarskim sakramentom jer je bila i mlada nedjelja. Poslije sv. mise većina od dvjesto nazočnih vjernika zastalo je na

prigodnom ručku koji je stručno spremio naš Igor Mandušić – Gile. Bilo je izvrsno i ukusno, tako da je sve vrlo brzo pojedeno. Hvala Igoru ali hvala i Efanu, Tunjama i Maljurima koji za ručak darovali 100 eura.

Fra Anto Šimunović

21. obljetnica stradanja i progona kotorvaroških Hrvata

Spomen-obilježje Bašćinska špilja odlaska i nade u povratak u selu Bašćina u Kotor Varošu u BiH, jedno je od mjesta odakle su kotorvaroški Hrvati 17. listopada 1992. masovno otišli i prognani zajedno s Muslimanima, Bošnjacima. Ljudi, žene i djeca nakrcani su u 36 autobusa i

odvezeni prema Travniku. Kod spomenute špilje je u subotu, 5. listopada, obilježena 21. obljetnica epske agresije na Hrvate i vjernike župa Kotorvaroške doline i na njihov odlazak u progonstvo. Koncelebrirano suhazistijako slavije za sve poginule, umrle i nestale hrvatske branitelje II.

svjetskog rata i poraća (557) i Domovinskog rata (170), za prognane i ostanke ostataka onih koji žive u Kotor Varošu, predvodio je fra Stipo Marčinković, župnik župe Sućutaj na otoku Hvaru. Koncelebrirali su župnik fra Anto Šimunović, župnik Vrbanjaca i Sokoline fra Marko Bandalo, svi trojica rođeni u Kotor Varošu, i župnik iz Sasveta kod Požege otac Tmaš Cybula. Pučko pjevanje predvodili su spomenuti svećenici. Bila je to i misa zahvalnica Bogu za dar slobode i mira koji su omogućili obilježavanje ove obljetnice. Fra Stipo je prije misnog slavlja blagoslovio veliki drveni križ s korpusom na vrhu spomen-obilježja stradalim i prognanim kotorvaroškim Hrvatima koje je prošle godine blagoslovio biskup Komarica.

Fra Stipo je u propovijedi rekao kako je prije Domovinskog rata župa Kotor Varoš imala 5.600 vjernika, Sokoline 1.800 i Vrbanjci 3.500. Danas u sve tri župe živi samo oko 220 uglavnom starijih osoba. Ostali se još nisu vratili iz progonstva. Njihovi domovi i gospodarski objekti sablasno zjape prazni, porušeni ili zapaljeni. Mnogih sela više uopće nema kao i cijela župa Sokoline.

Vrlo je vrijedno i pohvalno što se kotorvaroški Hrvati sjećaju, spominju svega onoga što im se istinski događalo u ratu i poraću. O toj istini potrebno je dokumentirano pisati i svoju djecu i unuke o tome učiti. U svezi s tim treba pohvaliti sve one koji su sudjelovali u izgradnji spomen-obilježja Bašćinska špilja, one koji organiziraju obilježavanje ovog spomenika kao i one koji su pripremili, uredili i izdali nedavno objavljeni knjigu Hrvati u Kotor Varošu.

Dobro je što su ljudi poslije rata počeli više voditi brigu o sebi. Ali, ne bi bilo dobro ako bi se brinuli samo za sebe i zaboravili zajedničko dobro i sve druge oko sebe. Zlo bi bilo kad bi tri naroda koja žive na ovim prostorima i danas, u miru, na neki drugi način opet ratovali jedni protiv drugih. Za Hrvate Kotor Varoša najveće bi zlo bilo kad bi se oni na bilo koji način počeli nepodnošljivo dijeliti i razdvajati, kad bi između stranaka i pojedinaca zavladao odnosi kao u onoj biblijskoj priči o Babilonskoj kuli gdje ljudi istog naroda ne razumiju govor jedni drugih,

gdje se ne samo ne vole i ne ljube nego se i ne podnose i međusobno rade jedni protiv drugih, pa čak i mrze, a sve zbog ekstremno sebičnih interesa. To bi za kotorvaroške Hrvate doista bilo pogubno i kobno. Stoga je hitno potrebna mudrost i međusobno razumijevanje, potreban je govor sloga i jedinstva te zajednička borba oko zajedničkog dobra. Zajedničko dobro – a na prvom mjestu treba biti povratak prognanih – je svetinja pred kojom moraju ustuknuti sve razlike, rekao je fra Stipo i završio:

„Dragi kotorvaroški Hrvati, molim vas, imajte u vidu da nam je Bog darovao Kotor Varoš, naše kuće i njive poput biblijskog Vrt edenskoga. Pazimo da ne jedemo sa stabla spoznaje dobra i zla. Pazimo da u potpunosti ne izgubimo ovaj prelijepi Vrt edenski. Uvjeren sam da kotorvaroški Hrvati imaju dovoljno pametnih i razboritih ljudi, volje, snage i spremnosti da čuvaju i sačuvaju ovaj Vrt edenski. Jer, nama je naš Kotor Varoš drag. On je dio nas i povijest naših predaka koje ne smijemo

iznevjeriti ili izdati. Neki misle da za nas u Kotor Varošu više nema mjesta, ni šanse, ni nada, jer smo, kažu, tamo rat izgubili, iako ratovali nismo. Možemo im odgovoriti poput Nijemaca nakon II. svjetskog rata: Jesmo mi izgubili rat, ali pamet nismo izgubili, poručio je fra Stipo svojim kotorvaroškim Hrvatima.

Inicijatori i glavni teret gradnje cjelokupnog spomen-obilježja „Bašćinska špilja“ podnijela su braća Mato, Željko i Zvonko Ilije Pranjkovića, braća Stipo, Jozo i Ilija Ivica Pranjkovića te braća Mijo i Josip Vida Vidića. Kip Gospe s Djetetom Isusom u špilji rad je akademskog kipara iz Viteza Dejana Pranjkovića. Spomenika braća Pranjkovići i Vidići izradila su i veliki drveni križ na vrh spomen-obilježja, a korpus su nabavili u Mariji Bistrici. Poalije misnog slavija ugostili su sve sudionike bogstom objedom i ugodnim druženjem.

Kotor Varoš, 5. listopada 2013.

Stipo Marčinković

Knjiga Hrvata u Kotor Varošu

Dragi Kotorvarošani!

Ovih je dana izašla iz tiska dugo pripremana knjiga pod naslovom HRVATI U KOTOR VAROŠU, koju su uredili Ivo Pranjković, fra Stipo Karajica i Luka Vimojčić, a priredio Ivo Pranjković. U toj knjizi mogu se naći brojni podaci iz političke i kulturne povijesti kotorvaroške doline, sjećanja na događaje iz vremena srpske agresije, popisi žrtava drugoga svjetskog i domovinskog rata, popisi svih župnika u kotorvaroškim župama od osnutka župe Kotor Varoš do danas, brojne narodne pjesme s kotorvaroškog područja zabilježene u 19. stoljeću, dosta fotografija itd.

Vjerujemo da će knjiga uskoro naći mjesta u obiteljskim knjižnicama i domovima svih Kotorvarošana bez obzira na to gdje se danas nalaze.

Knjiga se može nabaviti u Župnom uredu Kotor Varoš, Franjevačkom samostanu Jajce i Udruzi kotorvaroških Hrvata Zagreb.

Urednici

U Kotor Varošu održana komemoracija žrtvama rata i poraća

Kotor Varoš, 14. listopada 2013. Povodom obilježavanja 21. obljetnice progona i stradanja Hrvata i vjernika iz župa kotorvaroške doline: Kotor Varoš, Sokoline i Vrbanjci, u župnoj crkvi Rođenja BDM u Kotor Varošu održana je, u subotu 12. listopada 2013. godine, komemoracija žrtvama rata i poraća, te poginulim braniteljima i civilima iz Domovinskog rata.

Skup su organizirali Župni uredi Kotorvaroške doline i Udruge Kotorvaroških Hrvata. Svetu misu predvodio je domaći župnik fra Anto Šimunović uz koncelebraciju fra Marka Bandala, župnika i upravitelja župa Sokoline i Vrbanjci, župnika iz Dobrinje kod Sarajeva fra Petra Karajice i župnog vikara iz Sesvetske Sopnice kod Zagreba fra Stipe Karajice.

Među nazočnima i gostima bili su Generalna konzulica RH u Banjoj Luci Dunja Jevak, predsjednik Udruge Kotorvaroških Hrvata iz Zagreba Manko Bilobrk, predsjednik Udruge veterana Domovinskog rata i zapovjednik 1. kotorvaroške bojne brigadir HV-a i pukovnik HVO-a Zoran Piličić, zastupnik u SO Kotor Varoš Ivica Marčinković i zastupnik u Domu naroda RS-a Dragan Juričević, predsjednik Frange Sesvetska Sopnica Josip Tolić, časne sestre i mnogi raseljeni Kotorvarošani za ovu prigodu pristigli iz Njemačke, Italije, Austrije, Slovenije i Hrvatske.

Komemoraciji su nazočili članovi obitelji žrtava rata i poraća iz kotorvaroške doline, a komemoraciju su uveličali svojim skladnim pjevanjem i članovi župnog zbora mladih Anims una iz Sesvetske Sopnice pod ravnanjem Monike Blažević.

Prije mise pred spomen-obilježjem, podignutom prošle godine u dvoru ispred župne crkve u Kotor Varošu izmoljeno je opijelo, položeni vijenci i zapaljive svijeće u spomen svim žrtvama rata i poraća. Osim prigodnih riječi domaćina župnika fra Ante Šimunovića, nazočnima se obratio i Zoran Piličić, predsjednik Društva za obilježavanje godišnjice žrtava rata i poraća iz Kotor Varoša. Od sadašnjih obnašatelja zakonodavne i izvršne vlasti u Općini Kotor Varoš nitko se nije odazvao obilježavanju i ove tužne godišnjice kada je tijekom srpske agresije na Kotor Varoš i njegovu okolicu, u samo četiri mjeseca godine 1992. proglašeno preko 10.000 Hrvata i vjernika, a pobijeno preko 160 osoba i spaljene i porušeni skoro svi sakralni objekti i obiteljski i gospodaraki objekti. S područja župa kotorvaroške doline u Drugom svjetskom ratu i

poraću poginulo je, stradalo i nestalo oko 600 osoba, a brojni su stradali u logorima i u raznim vojarkama i na raznim ratištima - naglasio je Piličić podsjetivši nazočne i na žrtve komunističkih progona. Od prije ratnih 10.700 Hrvata koliko ih je živjelo na području Kotorvaroške Općine, danas njih živi samo 226 osoba, od kojih mnogi i dalje doživljavaju nevolje, torture i omalovažavanja, što u prilog tome najbolje potvrđuje i aktualna provedba popisa stanovništva u BiH, a samim time i na području kotorvaroške doline.

Obilježavanje 21. godišnjice progona i stradanja kotorvaroških Hrvata i vjernika završeno je prigodnim predstavljanjem nedavno izišle knjige Hrvati u Kotor Varošu, koju su uredili prof. dr. Ivo Franjković, fra Stipo Karajica i Laka Vimojčić.

Stipo Tomić

Župa Vrbanjci

130. obljetnica osnutka župe Vrbanjci

Župa Vrbanjci u Kotor Varošu u BiH na blagdan sv. Franje Asiškoga, 4. listopada, svečano je proslavila 130. obljetnicu svoga osnutka. Župna crkva bila je puna prognanih vjernika Kotorvaroške doline iz svih krajeva svijeta. Koncelebrirano euharistijako slavljje predvodio je fra Stipo Marčinković, župnik župe Sućuraj na otoku Hvaru. Suslavili su župnik fra Marko Bandalo i kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović te župnik u Ljubiji kod Prijedora vič. Ilija Pillčić i prijedorski župnik vič. Marko Vidović, obojica rođena u župi Vrbanjci. Pučko pjevanje predvodila je Anđa Marić. Prva dva dana trodnevniče, kao pripreme za proslavu blagdana, s moljenjem krunice i misa, predvodio je kotorvaroški župnik Šimunović, a trećeg dana, kad je obavljen i obred premišnja sv. Franje, župnik Bandalo. Fra Stipo je u propovijedi govorio o životnom putu sv. Franje i o njegovu tri reda i tri gesla te istaknuo kako je sv. Franjo svojim životom pomčio da nijedan čovjek svoju sreću ne može naći u bogatstvu, osobito ako je ono oteto. Sreću i bogatstvo treba tražiti u Bogu i s Bogom. Prvo životno geslo sv. Franje bilo je: „Bog moj i sve moje“. U Boga je stavio „sve svoje blago i nadu i zalag svoga ufanja“. To je prava vjera: poazdanje u Boga i oslanjanje na Boga. Prorok Izaija nas opominje: „Ako se na me ne oslonite, održat se nećete“. Za pravu vjeru potreban je skromnost i poniznost. Sv. Franjo je to naučio iz Evanđelja, od Isusa i njegove majke Marije. Naučio je da se ne može služiti dvojici gospodara: Bogu i bogatstvu, jer oslanjanje na bogatstvo je neoslanjanje na Boga. To je nevjera, bezboštvo. Uz to, pohlepa za bogatstvom izaziva velika zla kao što su ratovi u kojima dolazi do ubijanja, progona i pljačkanja tuđih dobara. Evi i Adamovi sinovi su, kao i njihovi roditelji, oholi pa Boga ne slušaju i na njega se ne oslanjaju. Malo im je sve što imaju, pa druge ubijaju i sve im otimaju. Čak se i međusobno svađaju i ubijaju. Franjo je izabrao siromaštvo da bi drugi bili bogati, izabrao je poniznost i poslušnost da bi drugi bili veliki i uvaženi, odrekao se užitaka da bi drugi uživali. Sve je to

sveo u svoje drugo životno geslo: „Ne samo sebi živjeti, nego i drugima koristiti“. Franjo je iz Evanđelja, od Isusa, naučio da je obolost prvi od sedam glavnih grijeha i da je i ona povezana s nevjerom, jer ohol čovjek, poput Adama i Eve, ne prihvaća Boga, niti se oslanja na njega, već ga odbacuje. Oholost velikih izaziva nasilja nad drugima, osobito nad onim slabijima. Franjo je naučio i da nezamjerenost i neobuzdavanje ljudskih nagona također izazivaju velika zla kao što su npr. u ratu masovna silovanja. Sva ta tri velika zla – pohlepa za bogatstvom, oholost te nezamjerenost i neobuzdavanje nagona – gotovo su potpuno opustošila hrvatska kotorvaroška sela i sve tri župe. A siromašni, ponizni i od nagona nepobijeđeni Franjinč proglašio je i svoje treće geslo: „Mir i dobro“. Mir i dobro svakome, u svako vrijeme i na svakom mjestu. Legenda kaže kako je Franjo sklopio mir i prijateljstvo čak i s vukom i s cijelom prirodom, zbog koje se nije mogao nadiviti njezinu Stvoritelju, pa su ga proglasili zaštitnikom prirode, danas se to kaže ekologije. Konačno su ga proglasili čovjekom drugog tisućljeća.

„Poštovani Vrbanjčani, Isusove riječi: Franjo, pođi i popravi mi crkvu jer, kako vidiš, sva je u ruševinama! čini mi

se da su danas upućene vama ovako:

Dragi moji Vrbanjčani, ova vaša župa je, kako vidite, sva u ruševinama, počite ili, bolje rečeno, ostanite u njoj i popravite mi je. „Dao Bog da vas što više posluša ove Isusove riječi“, rekao je fra Stipo koji je na kraju mise molio za franjevački red i provinciju Bosnu Srebrnu te za papu Franju, banjalučkog biskupa Franju Komaricu i sve nositelje imena Franjo. Poslije mise župnik Bandalo počastio je nazočne sokovima. Župa Vrbanjci osnovana je krajem 1883. godine odvajanjem od župe Kotor Varoš. U ovom ratu katastrofalno je stradala što najbolje pokazuje podatak da je prije rata u župi živjelo 3 500 vjernika, a danas samo 29 osoba u 15 obitelji. Svi ostali su prognani, a njihove kuće i gospodarski objekti su uništeni ili devastirani. I s ovim svojim dolaskom na proslavu ove obljetnice i blagdana sv. Franje prognani župljani župe Vrbanjci i cijele Kotorvaroške doline pokazali su da vole svoj zavičaj i da se žele vratiti u njega.

Međutim, političke i ekonomske prilike, u najmanju ruku, otežavaju im povratak.

Vrbanjci, 4. listopada 2013.

Stipo Marčinković

Održan peti susret vjernika kotorvaroške doline

Sesvetska Sopnica/Zagreb, 8. srpnja 2013.

—Peti susret raseljenih vjernika kotorvaroške doline u najkraćem bi se mogao sažeti u „prepoznatljiv po vjernosti i ljubavi prema rodnom zavičaju“. Dojmovi su to a petog susreta - malojubilarni - raseljenih vjernika kotorvaroške doline, održanog kao i svake godine dosada na prvu srpanjaku nedjelju u župnoj crkvi Gospe od Anđela u Sesvetskoj Sopnici kod Zagreba. Misno slavije je predslavio vlč. Slavo Grgić, kotorvarošanin, a sada ravnatelj Katoličkog školskog centra u Bihaću, uz suslavije domaćina župnika fra Zdravko Dadić, te izrazio zadovoljstvo što vjernici kotorvaroških župa održavaju i ovogodišnji svoj susret u župi Sesvetska Sopnica, povjerenoj bosanskim franjevcima koji, uz pastoralno i karitativno djelovanje, grade i pastoralni centar, a pri tome podupiru i potiču zavičajna okupljanja i susrete.

Misno slavije je skladnim pjevanjem uzveličao župni zbor pod ravnanjem Monike Blažević, kao i nazočni veliki broj članova župnog pastoralnog vijeća, PSK-a i Frama, koji su dali svoj doprinos i pomoć u izvedbi i obogaćenju drugog dijela programa kotorvaroškog susreta ispred župne crkve i kuće u Sesvetskoj Sopnici. Sve nazočne su također svojim dolaskom u narodnoj nošnji rodno kraja uvelike počastili na svetoj misi, a i kasnije prigodnim igrama i pjesmom članovi HKUD

u spomeni na sve stradale, ubijane, nestale i pokojne iz kotorvaroške doline.

Na početku mise okupljene Kotorvarošane i sve vjernike je riječima dobeodošlice pozdravio župnik fra Zdravko Dadić, te izrazio zadovoljstvo što vjernici kotorvaroških župa održavaju i ovogodišnji svoj susret u župi Sesvetska Sopnica, povjerenoj bosanskim franjevcima koji, uz pastoralno i karitativno djelovanje, grade i pastoralni centar, a pri tome podupiru i potiču zavičajna okupljanja i susrete.

Misno slavije je skladnim pjevanjem uzveličao župni zbor pod ravnanjem Monike Blažević, kao i nazočni veliki broj članova župnog pastoralnog vijeća, PSK-a i Frama, koji su dali svoj doprinos i pomoć u izvedbi i obogaćenju drugog dijela programa kotorvaroškog susreta ispred župne crkve i kuće u Sesvetskoj Sopnici. Sve nazočne su također svojim dolaskom u narodnoj nošnji rodno kraja uvelike počastili na svetoj misi, a i kasnije prigodnim igrama i pjesmom članovi HKUD

Hrvoje Vukšić Hrvatinić i Udruge raseljenih Hrvata kotorvaroške doline iz Velika, koje su predvodili Ivanka Ivić i Marko Kljajić.

Misa i petom susretu kotorvarošane nazočili su: predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ivan Zeba, inače Kotorvarošanin, predstavnik gradonačelnika grada Zagreba Stipe Zeba, gradonačelnik Kutjeva Ivica Nikolić Paškalić, rodom Kotorvarošanin, predsjednik Gradske četvrti Sesvete Marijan Tomurađ, predsjednik mjesnog odbora Radoslav Dumančić, vijećnik u SO Kotor Varoš Ivica Martinković, zastupnik u domu naroda RS-a Dragan Juričević, predsjednik Udruge kotorvaroških Hrvata Marko Bilobrk, predsjednici i predstavnici zavičajnih udruga Prsten, Jajce, Orabova i Hrvata Posavine Marjan Bišković, Pejo Spajić, Marijan Mišković i Ivan Martić te zapovjednik kotorvaroške bojne i vijećnik u zagrebačkoj skupštini Zoran Piličić. Svi su oni tijekom drugog dijela programa uputili riječi pozdrava i

ohrabrenja u nastojanju oko očuvanja zavičajnih vrijednosti. Na kraju mis-nog slavija kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović je pozdravio okupljene Kotorvarošane i sve prisutne vjernike, posebice one župe Svetakata Sopnica i okolice. Pozvao je Kotorvarošane da i dalje održavaju veze s rodnim krajem. Te veze su posebno vidljive prigodom važnijih zavičajnih svetkovina i blagdana, kada iz godine u godinu sve veći broj Kotorvarošana hodočasti svojoj Gospi i Sv. Roku i pozvao ih da i ove godine dođu i posjete rodni kraj, obiđu grobove svojih bližnjih, a i da se okupe sredinom listopada prigodom sjećanja na stradanja i progone Hrvata Kotor Varoša i sukladno vlastitim mogućnostima financijski pomognu otplatu troškova podizanja spomen-obilježja žrtvama rata u Kotor Varošu i njegovoj okolici.

Nakon misa u župnom dvorištu je upriličena okrzepa koju su i za ovu

prigodu pripravili i pomogli Kotorvarošani i njihovi prijatelji, posebno članovi organizacijskog Odbora. Druženje je upotpunjeno važnih informacijama i pozivom na što veći odziv za ovogodišnji popis stanovništva u BiH.

Susret je završen uručivanjem zahvalnica organizatorima i sponzorima, a na poseban način čestitali su i uručili prigodne darove mladom Kotorvarošaninu i sportašu Hrvatske Mateu Kovačiću, osvajaču četiri zlatne medalje na nedavno održanom državnom juniorskom atletskom prvenstvu, istaknuvši veliku želju da ovakvih zavičajnih susreta bude više i da oni budu radost i svima kojima je rodni kraj drag.

Napomena: održavanje petog susreta Kotorvarošana u Zagrebu poduprli su dodatnim prilogom sponzori: Gradonačelnik Kutjeva Ivica Nikolić, Ilija Petrović, Petar Petrović, Ivan Šimunović, Pile Petrović, Laser d.o.o., Hidroizo-

lacije Lukić d.o.o. – vl. Ilija Lukić Čerčo, Majo-Dom d.o.o., Jozo Petrušić, Marko Julardžija Kačar, Petar Julardžija Kačar, Dalibor Milišić, Damir Milišić, Georad d.o.o., Juro Šimunović, Fasade Grgić – vl. Marko Grgić, AB2 Projekt – vl. Željko Šubara, Mile Kuzek, Marko Ivić, Ivo Ivić, Stolarija AMI Stipić, Dom za starije osobe – vl. Ivo Vuković Bača, Ivan Klarić, Herma Varaždin – vl. Marijan Bilić, Pero Julardžija, Ivan Grgić, Jakov Marković, Ivan Zeba, Azim Prlija, Stipo Davidović, Marko Šimunović Cvičko, Ivan Zeba Glava, Stipo Marčinković, Šimun Babić, Ivica Grgić Grga, M M Dugo Selo, Dobro distribucija, Stipo Karajica, Veselko Grgić, Marijan Miškić, Ivo Šipura i Ivo Marjanović.

Hvala im od srca!

*Text Stipe Tomić,
fotografije Mladen Novak Mračan*

IN MEMORIAM

Dana 03.08.2013. godine navršilo se točno godinu dana kako nas je u 78-oj godini života napustio naš veliki vjernik Kovačić Ilija Ilija.

Kovačić Ilija rođen je u Novom Selu, sakramentalni brak sa suprugom Katom r. Anušić sklopio je 1959. godine. Gospodinu im je u skladnom braku podarilo četvoro djece: Marka, Ivicu, Zorana i Jetu. Ilija je bio vrlo jednostavan, draga, družaljiv, vesela osoba i veliki vjernik.

Skoro cijeli svoj radni vijek Ilija je proveo radeći u Austriji, Linzu gdje je pošteno zaradio mirovinu 1990. godine.

Zbog rata pronašao je drugi dom u Ivanić Gradu ali ga je srce uvijek vuklo tamo gdje je ugledao svjetlo dana i gdje mu je Bog po njegovim roditeljima darovao život u njegova Nova Sela, Kotor Varoš. Ilija je imao jako teško djetinjstvo, sa sedam godina ostao je bez oba roditelja, ali zahvaljujući Bogu, molitvi, vjeri postigao je puno toga u životu. Cijeli svoj život pomagao je mnogima, za njega su Biblija, Crkva i molitvenik bili sve. Uvijek je govorio da ima želju sagraditi kapelicu, zavjetan kapelicu posvećenu Blaženoj Djevici Mariji. Sagradio je 1990., a blagoslovio i poklonio 2004. godine (Novom Selu).

Zadnjih par godina kad god je mogao bio je u Novom Selu, također i prošle godine proveo je tri i pol tjedna i uživao u rodnom kraju. Bio je presretan. Samo dan poslije kad se vratio u Ivanić Grad iz rodnog Kotor Varoša 03.08.2012. godine njegovo veliko srce prestalo je da kucati.

Pokopan je u Ivanić Gradu pored supruge Kata.

Počivao u miru Božjemi

Razgovor s Matom

U jednom od prošli brojeva našega Glasnika pisali smo o našem Mati i njegovim rukotvorinama. Zamolili smo ga za jedan kraći razgovor sa željom da vas malo bolje upoznamo s Matom i njegovim radom.

Mato, predstavite nam se, recite nam nešto o sebi?

Ja sam Mato Kljajić sin Marka i Kate (Kaje) r. Kovačić. Drugi sam po redu od nas petero, zadnja je sestra Ivka, predzadnji brat Stipo, pa Jakov, moja malenkost i najstariji brat Ilja. Rođen sam u zimu krajem 1955. godine u prekrasnom selu Podbrđe u jednako ljepoj kotorvaroškoj kotlini. Naša odrastanja su bila prilično kablonska, obična, omeđena krajem, školom radom u obitelji u polju. Vrbanja je ulijevala radost i veselje, župa vjeru i nadu u Boga, obitelj ljubav i sigurnost. Sve nas je to pratilo do kraja osnovne škole a onda je trebalo brže odrastati. Tako i ja. Odlazak iz Kotor Varoša u srednju školu u Split, susret s morem i Dalmacijom. Sve se zakotrijalo do Zagreba 1977. gdje sam i sada sa svojom obitelji. Dvije obiteljske kuće jedna u Lukavcu (Velika Gorica) druga u Podbrđu. Uspijevamo uz Božju pomoć održavati i jednu i drugu.

Od kada se bavite ovim rukotvorinama?

Sa prvim susretom sa nožićem (čakijom) dobio sam želju da nešto ukrasim i napravim na svoj način. Prvo sam u proljeće pravio pištaljke od vrbe, oraha, jasena. Ukrađavao sam klapove šarama. Moj did Mato Pejavić je pravio kase, ardove (velike bačve), stolčice, kuhinjske stolove, sopre (okrugli niski stol) na koje se razvijala pita a kasnije se na njemu jelo sjedeći poredani uskolo. Promatrao sam ga dok radi. Bio je u svom svijetu. Did Jakov Kovačić je pravio vile, grablje i brezove meće. Lako je to bilo aklepati, ali je trebalo dodati malo duše da to na nešto sličji. To nešto su nesvjesno prenijeli na mene i na tome im hvala! Dolaskom na more vidio sam na žalu školjke i zaobljeno kamenje i to me inspiriralo. Od letvica sam pravio okvire za slike ali sam uvijek dodavao nešto svoje. Prije 2-3 godine sam počeo malo ozbiljnije za dušu ali i za pokazati. Talente ne treba skrivati ma kako oni mali bili.

Posjećujete li izložbe, jeste li sudjelovali u kakvim natjecanjima, što osvajali?

Da bi se održavala „kondicija“

treba posjećivati izložbe, gledati svijet oko sebe, zapažati, diviti se, upijati, uživati. Kada sam skupio hrabrost počeo sam izlagati ali za sada u manjim sredinama. Najdraže su mi izložbe na Sokolinama i Rokovu. Dosta radova sam već prodao, neki su završili na drugom kontinentima, nekoliko križeva na Kaptolu.

Gdje pronalazite materijale za svoje rukotvorine, od kojih sve materijala radite?

Širok je prostor za materijale. Obično ih pokupim u šetnji, u prolazu. Za oko mi zapne ono „nešto“. Uglavnom su to drveni materijali: panjevi, konjanje, granje. Jedan prijatelj kupio od mene puža i u knjigu dojmova napisao: „Hvala prijatelju Mati što u granju prepozna ovog mog puža“. Jedna Sokoljka veli: koliko sam ja granja zapalila a ti takve stvari radiš od granja. Komade drveta i kamena sam donio čak sa Golog otoka kad smo 2012. godine bili na izletu. Dosta materijala je iz Kotor Varoša. Uspomene. Vrbanja je puna motiva asmo im treba udahnuti dušu. Neki posjetitelji štanda rekoh: to je kotorvaroški suvenir. Ne-ka im bude.

Orjetite li žaljenje za napuštanjem Kotor Varoša, istina je da vi dolazite ali drugačije je dolaziti a drugo je stalno živjeti u svom rodnom mjestu?

Iz Kotor Varoša sam otišao davno 1969. godine. Nikad nisam rekao zbogom. Njenu sam se vraćao za godišnji odmor, za blagdane, praznike i vikende. Svakako da mi je žao što nisam stalno u Kotor Varošu. Na neki način zavidim vama koji ste privilegiirani i tu ste stalno. Nadam se makar u mirovinu u Kotor Varoš. Oni koji su ostali ili vratili se junaci su kojim treba skinuti kapu. Sve koje stignem posjetim kada dođem. Svi su mi dragi. Moje mama ima 82. godine živi tu i kod nje uvijek dolazimo.

Sebe ne smatram odmetnikom od rodnog kraja. Bez ljubavi nema Kotor Varoša kao i bez novih ideja. Ako nisi očistio oko svojih voćki, svojih klijiva, ako nisi posadio nove klijive, ako ne dođeš za Gospojinu i Rokovo ne voliš Kotor Varoš. Stidilo sam se kada sam došao pod dida Mate klijivu (falilo mi da namirim bure) a ona zaruala, a preko nje prešla ostruga. Obećao sam samom sebi da ću oko nje to sve prvom prilikom očistiti. Tako se jedino može voljeti rodni kraj. Rodni kraj se ne voli SMS-om, slikanjem, porukama. Čilin umik Mateo i njegova ekipa su napravili veliki iskorak u kreiranju novog rodnog kraja.

Bili ste za Veliku Gospu na Sokolinama i za sv. Roka na Rokovu groblju. Što kažete?

Velika Gospa i Rokovo su osobito milosni dami za naš kraj. Već 3 godine koristim godišnji odmor u Podbrđu i pripremam se za blagdan. Nigdje toliko zadovoljnih lica, rukovanja, poljubaca, skrušenih molitvi, pješače-nja. Ponovno uzici uz Vinišće Gospi na Sokoline je nagrada od Boga. Hvala ti Bože što si i mene time nagradio. Radosti Rokova treba doći i osjetiti. To se ne da opisati. Te dane ne hodam već lebdim.

Netrpjivo pitanje: Glasnik, tisak naše župe, što mislite, treba li nam, što biste mijenjati, dodati, izbaciti?

Glasnik! To je duša našeg kraja! Tko ga je osmislio trebao je imati duhu, znanje, volju, htijenje, pouzdanje u Boga i u sebe, suradnike i podupiretaje. Svaki novi broj s radošću iščekujem. Budimo ponosni na 100 brojeva. Glasve gore. Moje čestitke svima, i redakciji i čitateljima. U kraju u kojemu ima naših starijih koji se potpisuju otkomom preta izdavati „Glasnik“ podvig je jednak podvigu pokojnog Gutenberga. Svi koji mogu pomoći neka pomognu da se podvig nastavi. Živi bili! Uz Božju pomoć, u zdravlju, radosti i veselju trajali! Vaš Mato!

Razgovarala Viki

Veliki intervju s Isusom iz Nazareta

Dolazim uskoro!

Molimo Vas da se predstavite našim čitateljima.

- Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Vjerni i Istiniti, Riječ Božja, Kralj kraljeva i Gospodar gospodara. Ja jesam. (Otk 17,7; Otk 19,4-16; Iv 8,58)

Krestimo od tačke gdje je sve stalo. Nije sporno da ste bili ubijeni raspećem na križ, ali od tada vas javnost nije vidjela, iako mnogi pojedinci tvrde da ste oživjeli. Recite nam "iz prve ruke", što se zapravo dogodilo?

- Bio sam mrtav, ali evo živim u vijek vjekova i imam ključeve smrti i podzemlja. Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska. (Otk 1,18; Mt 28,18)

Morate priznati da se od tada mnogo toga promijenilo. Čovječanstvo je izuzetno napredovalo. Čovjek je dosegnuo svemir i hodao po Mjesecu, izumio fantastičan tehnologiju, koristio je električne energije i laserskih zraka, medicina čini čuda, ljudi su neobraženi i znaju više nego ikada... Zar nije malo staromodno ono što ste učili narod prije dvije tisuće godina?

- Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život? Što li može čovjek dati kao otkupninu za svoj život? Nebo će i zemlja proći, ali riječi moje neće proći. (Mt 16,26; Mt 24,35)

U redu, jedino što ljudski rod ne uspijeva riješiti je smrt. Koje rješenje za smrt VI nudite?

- Ja sam uskramčeo i život. Tko vjeruje u mene, ako i umre živjet će. Tko god živi i vjeruje u me, sigurno neće nikad umrijeti. Vjeruješ li ovo? Zaista, zaista, kažem vam, tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me posla, ima vječni život. On ne dolazi na sud, već je prešao iz smrti u život. Zaista, zaista, kažem vam, dolazi čas, i već je tu, kada će mrtvaci slušati glas Sina Božjega, i koji ga budu poslušali, živjet će. Ne čudite se tomu! Dolazi, naime, čas kada će svi koji poživaju u grobovima čuti njegov glas te izići iz njih; koji su činili dobro, na uskramčue - na život; koji su činili zlo, na uskramčue - na propast. (Iv 11,25-26; Iv 5,24)

Znači li to da ste VI stvarno u stanju dati ljudima vječni život?

nastavek na sljedećoj stranici →

- Da, Bog je tako ljubio svijet da je dao svog jedinorođenog sina da ne umre ni jedan koji u nj' vjeruje, već da ima život vječni. (Iv 3,16)

Ako će svi koji vjeruju u Vas dobiti vječni život, kako prepoznati takve ljude?

- To su oni koji slušaju riječ Božju i vrše je. (Lk 8,21)

Što je s onima koji ne vjeruju?

- A tko ne vjeruje, već je osuđen jer nije vjerovao u jedinorođenoga Sina Božjega. Tako će biti i na svršetku svijeta. Izliti će srdeli, odijelit će zle od pravednika te će ih baciti u ognjenu peć, gdje će biti plač i škrgut zuba. Ovi će otići u muku vječnu, a pravednici u život vječni. Tako, rekoh vam da ćete umrijeti u grijesima svojim. Da, ako ne budete vjerovali da Ja Jesam, umrijet ćete u svojim grijesima. (Iv 3,18; Mt 13,49-50)

Koliko će ljudi na kraju živjeti vječno u Vašem kraljevstvu, a koliko ih ide u propast?

- Široka vrata i prostran put vode u propast i mnogo ih je koji idu njime. Kako su uska vrata i tjesan put koji vodi u život i malo ih je koji ga nalaze. (Mt 7,13-14)

Zar Vam nije žao tolikih ljudi?

- Ako tko čuje moje riječi, a ne vrli ih, neću ga ja osuditi, jer ne dođoh da sudim svijeta, nego da spasim svijet. Tko mene prezire i ne prima mojih riječi, imat će svoga suca. Riječ koju sam vam navještavao sudit će mu u posljednji dan. A tko dođe k meni, sigurno ga neću izbaciti van. (Iv 12,47-48; Iv 6,37b)

U našoj zemlji mnogo se molli. Je li točno da što više puta zaredom ponovimo molitvu, prije postićemo ušlihanje kod Boga?

- Kad se molite, ne izgovarajte isprazne riječi kao pogani, koji umišljaju da će biti ušlihani zbog svoga nabiranja. Nemojte ih, dakle, oponašati, jer i prije nego ga zamolite, zna Otac vaš što vam je potrebno. Zato vam kažem: Što god moleći pitate, vjerujte da ste to već primili, i bit će vam. (Mt 6,7-8; Mk 11,24)

Kome se treba moliti? Treba li svaki čovjek imati svog sveca zaštitnika kao posrednika kod Boga?

- Ja sam put, istina i život. Niko ne dolazi k Ocu osim po meni. (Iv 14,6)

Bez obzira na stanje u svijetu, u našoj zemlji ipak većina ljudi vjeruje u Vas i duboko Vas poštuje. Po čemu je našoj zemlji mnogo su više-stoljetna sveštita, crkvene građevine, hodočašći se i slave svetkovine.

Kakva je vaša prosudba stanja vjere u Hrvatskoj?

- Ovaj me narod štupa uzasma, a srce mu je daleko od mene. Uzalud misli da me štupa dok naučava kao svoju nauku zapovijedi ljudske. (Mt 15,8-9)

Nemojte tako. Na zadnjem popisu stanovništva preko 90 posto Hrvata izjasnilo se kršćanima. Dakle, velika većina smatra Vas Kristom i Gospodinom.

- Zašto me zovete "Gospodine, Gospodine!", a ne vršite što kažem? Neće svaki koji mi govori "Gospodine, Gospodine!" ući u kraljevstvo nebesko nego onaj koji vrli volju moga nebeskog Oca. (Lk 6,46; Mt 7,21)

Dobro, točno je da se događaju mnoge pljačke, prijevare, ubojstva, mržnja, seksualne perverzije,... odakle toliko zla u čovjeku?

- Iz srca. (Mt 15,19a)

Možete li pojašniti?

- Svaki koji s požudom pogleda žemu već je u svom arcu s njom učinio preljub. Jer iz srca dolaze zle misli, ubojstva, preljubl, bludnost, krađe, laži, psovka. (Mt 5,28; Mt 15,19b)

Što je Vaš poziv našem narodu?

- Vjerujte u Boga i u me vjerujte! Ako vam objavljujem istinu, zašto mi ne vjerujete? Tko je od Boga prihvaća riječi Božje. Obratite se! Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. (Iv 14,1; Iv 8,46b, 47a; Mt 4,17; Mt 11,28)

Imate li poruka za svoje učenike u Hrvatskoj?

- Odvažni budite! Ja sam. Ne bojte se! (Mk 6,50)

Želite li poručiti nešto našim školarcima?

- Dolazim uskoro! (Otk 22,20)

Izvor: Dabrevijest.hr

Kotor Varoš kroz povijest

Da bismo izbjegli suvišno pitanje poslužit ćemo se sljedećim skraćenicama za pojedina sela (mjest): Baščina (Baš), Bilice (Bil), Čepak (Čep), Dabovci (Dab), Duratovci (Dur), Jakovina (Jak), Kotor (Ko), Kotorišće (Kot), Kotor Varoš (KV), Novo Selo (NS), Orahova (Or), Plitaka (Pl), Podbrđe (Pod), Postolje (Post), Rujevica (Ruj), Slatina (Sl), Srednje Brdo (SB), Šibovi (Šib), Viševice (Viš), Vrbanjci (Vrb) Zabrđe (Zab) i Zagrađe (Zag).

PREZIME	SELA KROZ POVJEST	SELA 1968.
Abramović		Sok
Agatić	Baš	KV, Šib
Andričić	Ko	
Andrić	Čep, Vrb, Zab	Čep, Dur
Andriević	Jak, Pod, Or	
Andrijević	Bil, Čep, Jak, Pod, Vrb, Zab	Bil, KV, Or, Sl
Andrijić		
Antunović	Or, Pl, Post, Sok	Kot, Or, Post, Sok, Vrb, Zab
Antunović-Efendić	Or	
Antunović-Jakić	Or	
Amušić	Or	Kot, KV, Or, Post, Sl
Babić	Čep, Jak, Post	Post
Baltić		
Bandalo	Baš	Baš, Bil, Sl, Zab
Barbanić		Pod
Barčić	Sok	Sok
Barić	Baš, Čep, Dur, Ko, Or, Pl, Pod, Post, Ruj, Viš, Vrb	Baš, Čep, Dur, Post, Sl, Šib, Viš, Vrb
Barić-Pilić	Post	
Barilić	Kot	Kot, KV
Basić	Ruj	
Batljan	Jak, Pod, Zab	Jak, Pod, Šib, Zab
Batljanović	Jak, Pod	
Bilanović	Or, Pl, Viš,	Baš, Kot, Or, Pl, Sl, Zab
Biličkić	Or	
Bilić	Bil, Pod	
Bilobarković	Sok	
Bilobek	Čep, Dur, Kot, Or, Sok, Vrb	Čep, Sok
Bilobrković	Sok	
Bjelobrk	Sok	Čep, Kot, Or, Post, Vrb
Blažević	Bil	
Bočarin	Bil	
Boso	Or	
Bošnjak		Čep
Božunić	Kot	
Brkić	Viš	Dur, Ko
Brnjak	Pl	
Brnjaković	Or	
Budić	Dur	
Budimir	Pl	Ko, Sl
Bujdić	Pod, Šib	
Bujdo		Kot, KV, Pod, Šib, Zab
Bumba	Or, Ruj	Ruj

Dragi (mladi) Kotorvarošani!

Ovdje sam postao, ovdje ću nastaviti. Ovdje sam ugledao nebeski beskraj i pučinu na kojoj mi se oko odmaru, i ovo ne bih zamijenio ni za jedan kraj na svijetu. Ljepih mlada tona, dražih nježje...“ (Mela Selimović)

...ovaj citat poznatog knjižovnika možda najbolje opisuje namjeru mog projekta i rada u rodnom kraju Kotor Varoš. Prošle godine smo počeli s malom skupinom obilazeći sela rod-nog kraja, radeći i družeći se. Mnogo toga smo tada postigli, a ove godine još više.

Zahvaljujući Jajčanima Suzani Jeličić, Ivani Čavki, Josipu Šimuno-vić, Josipi i Ani Mariji Poplašen, s kojima sam tijekom godine moga volontiranja u kraljevskom gradu radio i proveo mnogo vremena, te Kotorvarošanima Goranu Antuno-viću, Petru Veriću, Mariji Vilus i Josipi Grgić imali smo mogućnost učiniti i postići više za dobrobit rodno-g kraja, te biti potpora našim ujacima u vrijeme, kada u velikom valu Kotorvarošani dolaze obići rodni kraj, Gospojine i Rokova.

Ove godine smo čistili župnu crkvu u Kotor Varošu, dvorište ispred i iza župnog ureda te sam župni ured; očistili smo crkvu i župnu kuću na Sokolinama te smo kosili dvorište oko tamošnje crkve. Svirali i pjevali na glavnim misama. Očistili smo put do Sokolina za hodočasnike iz Jajca i Kotor Varoša te smo dva dana obilazili jednu stariju i nemoćnu ženu koja živi u Kotoru (zbog za-čepljenog dimnjaka su joj zidovi u dvije sobe bili potpuno crni).

Možda izgleda kao da smo imali mnogo posla, ali vjerujte nam, nimalo nam to nije smetalo niti nam je bilo teško raditi. Iako su noći bile kratke zbog zajedničkog druženja (pjevanje uz zvuke gitare), dani su nam bili puni veselja i radosti jer smo zajedno radili i obilazili rodni kraj. Zajedno smo uz pomoć naših župnika fra Anto i fra Marka te sestre Margarete Vilus i Viktorije Baričić postigli što je župi i ljudima koji u njoj žive bilo potrebno. Željeli smo da Kotorvarošanima, tijekom posjeta rodnom kraju, borevak bude što ljepši.

Nazalost, ni ove godine nam se nisu priključili mnogi Kotor-varošani. Znam da početak našeg projekta volontiranja ne odgovara svima (vjerojatno je za mnoge to precano doći), znam da mnogi imaju drugih obveza, ali pitam se, što raditi kod kuće u slučaju da sam u Kotor Varošu? Što bih ja kao mladi Kotorvarošanin mogao raditi za rodni kraj iz kojeg većem korijene, što bih mogao uraditi za druge i nemoćne osobe što žive u njemu?

Nadam se, kao i prošle godine, da će broj Kotorvarošana u našem projektu dogodne biti barem malo veći. Nadam se da će se u njima huđiti svijest da je ovo naš kraj, da je ovaj projekt volontiranja koji smo prošle godine pokrenuli, jedinstvena i lijepa prigoda upoznati Kotor Varoš uz (ne)poznato društvo, uz radost i veselje. Vjerujte nam da se nećete pokajati.

Usput se želim zahvaliti i svim Kotorvarošanima koji su nam dali materijalnu i finansijsku potporu. Hvala im puno što poštuju naš rad i što vide da nije uzalud. Hvala im što žele da se u našem rodnom kraju de-šava nešto, i to počevši od mladih Kotorvarošana...

Šta još reći dragi Kotorvarošani? Hvala Bogu dragom što nam je dao snage i volje za ovaj projekt, što nam je dao lijepog vremena, dobro dru-štvo, predivan kraj i sjetite se one Mele Selimovića. Dogodine ponovo.

Tko želi više saznati o našem radu u rodnom kraju, tko želi vidjeti što smo sve postigli i uradili, neka posjeti naš fb-profil Mladi Kotorvarošani.

Mateo Topalović Čilin unuk

Naši darovatelji

Za crkvu Vrbanjci

1.	Marko Jukić Mate	20 EUR	6.	Petar Petrušić	50 EUR
2.	Luka (Ivan) Vidović	500 EUR	7.	Ilija Šipura	50 EUR
3.	Anto (Jakova) Bilanović	50 EUR	8.	Ivan Šipura Mateljm	200 HRK
4.	Miro (Nike) Piličić	50 EUR	9.	Mirko Šipura Ante	100 EUR
5.	Mijat Anušić Pere	50 EUR	10.	Zoran Petrušić	100 \$ US

Priredio: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (14)

Prošle godine navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibaižno selo kod Banje Luke i 108 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove obljetnice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banje Luke i njezina kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene.

Gradnja novog sirotišta

Opat Dominik je 1898. godine otvorio novu ustanovu koju je nazvao Juvenat, a u koji je, naravno, uz suglasnost roditelja ili skrbnika, primao dječake između 12. do 15. godine, koji su imali želju postati trapisti. U Juvenat su dječaci dolazili izravno ili nakon svršenog školovanja u sirotištu, ukoliko su bili talentirani za daljnje učenje i imali naklonosti duhovnom pozivu. Naravno, iz Juvenata su mogli uvijek slobodno otići, ukoliko su smatrali da trapističko zvanje nije za njih.

Dječaci u Juvenatu nosili su bijele redovničke habite i nazivali su se oblata. Za njih je organizirana nastava po gimnazijskom programu, s podučavanjem latinskom i grčkom jeziku. Nakon završenog školovanja u Juvenatu i položenog ispita zrelosti prelazili su u dvogodišnji novicijst. Po svršetku novicijata i polaganju prvih, privremenih redovničkih zavjeta nastavljali bi filozofsko-teološki studij u samostanu, kojim bi se spremali za svećeničko ređenje. U Juvenatu je bilo i do 20 dječaka.

Mobilizacija oblata

Njihov samostanski život i ishrana bili su prilagođeni njihovom uzrastu. Nedjeljom i blagdanima dolazili su u kor i molili s redovnicima, a ostalim danima imali su svoj raspored protikan školom, učenjem, molitvom, igrom i radom. Često su im organizirali izlete u prirodu, koji su imali zabavnu i edukativnu notu. Za vrijeme školskih praznika ostajali su u samostanu i radili manualne poslove.

Osim za one koji su se spremali za trapiste svećenike, postojao je Juvenat i za časnu braću s programom njima prilagođenim.

Nažalost, u Prvom svjetskom ratu mnogi oblata su bili mobilizirani, a neki su i poginuli. Tada ih je u Juvenatu

bilo ostalo samo petoro. Juvenat se nakon toga uspješno oporavio i kroz njega su do Drugog svjetskog rata prošli brojni redovnici koji su ostavili snažan pečat u životu samostana, ali i žire.

U Mariji Zvijezdi je, dakle, nastao i djelovao cijeli niz desetljeća odgojno-obrazovni centar na nivou osnovnog (pučka škola), srednjoškolskog (obitna škola i gimnazija) i visokoškolskog (filozofsko-teološki studij) obrazovanja.

Opat Dominik je vodio neprestano brigu o podizanju kvaliteta života i

školovanja povjerene mu djece. Sagradio je novu zgradu sirotišta. O tome samostanski kroničar bilježi: "Godine 1889. bude sirotišta s prigradnjom povećano. Oko 1900. godine, pak, bila je nužna gradnja nove sirotnice, jer su se pojedine nalazeće prostorije pokazale pretijesnima, kao i pojedina tmurna njena obitavališta nezdrava za daljnji boravak. Novogradnja zasnovana godine 1906. nije izvedena, radi tadašnjih vremenih okolnosti. U jeseni 1912. odlučio se ipak preč. Opat Dominik da gradi sirotište, po planovima urađenim od nekoga samostanskog graditelja.

Upregnuvši sve sile, bi gradnja pospješena, tako, da je u jeseni 1969. pod krov spremljena. U zimskim i proljetnim mjesecima radilo se po tom junački na unutrašnjem dograđivanju i 63 metra impozantna dvokatnica zajedno sa jednim bolničkim krilom bila je koncem srpnja (jula) gotova. Za dan 4. kolovoza (avgusta), kao na svetkovinu sv. Dominika naređen je svečani blagoslov kuće, u koju se je imalo početkom školske godine i unići. Kad al eto puše svjetski rat, koji svojim pogubnim posljedicama ne počasti ni djelovanje ove samostanske općine.»

Ortopedije - trajan usud Marije Zvijezde:

Početak Prvog svjetskog rata dobio je ovoj zgradi jedan gotovo trajan usud, koji je istina bio prekinut između dva rata, a onda nastavljen po svršetku rata, te traje i danas. Desetljećima je ovdje bila smještena, a i danas je ortopedija. Tri države, tri ortopedije!

Vojaka Austrougarske monarhije uzela je odmah ovu lijepu zgradu i u njoj otvorila ortopedsku ustanovu nazvanu "Carska i kraljevska rezervna bolnica Banjaluka, Ortopedski zavod Marija Zvijezda". Prva ortopedija!

Propašću monarhije, u ovu zgradu uselila se ponovno ortopedska ustanova, naravno u organizaciji države koja je nastajala. Druga ortopedija!

Na, o tome kazalj!

Samostan je od početka bio opsjedan siromasima koji su molili za pomoć. Trapisti su uvijek dijelili, a da bi to mogli obračunati su se za pomoć dobročiniteljima diljem svijeta. Br. Fridolin, trapist, izdao je 1898. prvi puta brošuru pod nazivom "Sv. Antun Padovanski i kruh siromaha u Bosni". Nakon toga počeli su redovito izdavati časopis pod istim naslovom koji je tiskan u Kelnu. Izlazio je četiri puta godišnje. Od milodara primljenih od čitatelja časopisa davali su polovicu za potrebe crkvenih ustanova u Bosni i Hercegovini, a ostatak su dijelili putem "Kancelarije sv. Ante", koja se nalazila u Mariji Zvijezdi. Za karitativne

djelatnosti kroz ovu kancelariju osobito je zaslužan opat Dominik. Istina, nisu izostale ni optužbe kako trapisti obiluju novcem i da ga zadržavaju za sebe. Kroničar piše: "Ukupno sami milodaci nisu bili tako visoki kako mnogi tvrde, nego su trapisti i sami od svojih poduzeća puno otkidali i davali i šakom i kapom.»

Razglednica i javna kuhinja

U svojoj tiskari izrađivali su, također, razglednice koje su šlali diljem svijeta, molili pomoć za bosansku sirotinju. Rezultati nisu izostali. Kroničar bilježi i ovo: "Karitativni smisao njemačkih i austrijskih katolika je omogućio samostanu usred jadne Krajine razviti obimnu socijalnu djelatnost..."

Trapisti su otvorili javnu kuhinju u kojoj se u početku dijelilo 50 do 60 obroka dnevno. Tijekom Prvog svjetskog rata broj dnevnih korisnika ove kuhinje narastao je do 500. Ostade zapisano: "Njihova ljubav i velika skrb nije samo posvećena pitomcima, već je darežljiva ruka pružala pomoć i ostalim sirotama, koje su pokušale na samostansku vrstu, pa makar koje vjere bile. Taj dobrotvorni i milosrdni čin osobito se ispoljio za vrijeme strašnog svjetskog rata, kad je ljuta glad i oskudica natjerala stotine bijednika iz okolice banjalučke, bez razlike vjere i narodnosti na samostansku vrstu. Niko nije bio odbijen i nije se vratio praznih ruku, jer dobročiniteljstvo srce vidjevši bijedu nije moglo da ikome uskrati pomoć. Bj, kad bi znale zidine od porte sve prikriti, ali... To nije ni potrebno." Ovako podjelu hrane opisuje povjesničar, koji je kasnije pisao o samostanu: "U 3 sata ujutro već svječkaju fenjeri i lučke pred manastrom, čitava četa stoji s loncima i čeka. Upravnik se skrbio za sve, veselo nadljelo za sve. Mnogi su dobivali i žita. Višekrat su i sami Trapisti ostali na 2-3 mjerova, a upravnik dijeli i dijeli. 'Za Boga, nemamo ni sami', čuo se zabrinuti glas.

'Dajte samo! Bog će se pobrinuti i za nas', rekao bi upravnik sa smiješkom na licu." (A. Vlačićak).

Isti autor zapisao je i ovo: "Umro li

koji član manastira, na njegovo se mjesto u blagovaonici ipak meće njegov potpuni obrok, sve što bi on pojeo i popio. Ovo traje 30 dana, a njegova se hrana i njegovo pilo svaki put odnese siromasima."

Rad opata Dominika i njegovih redovnika u Mariji Zvijezdi bio je u to vrijeme poznat i daleko izvan granica Bosne. O tome govore i posjeta visokih ličnosti tadašnjeg vremena. Tako je samostan 21. srpnja (jula) 1899. godine posjetio poglavar Bosne i Hercegovine general Ivan barun Appel. Bavarsku princezu Mariju Tereziju se svojim kćerima posjetila je samostan 24. kolovoza (avgusta) 1903. godine. Ostala je zadivljena onim što je vidjela u Mariji Zvijezdi. Austro-ugarski ministar financija barun Stefan Burian s pratnjom posjetio je trapista 6. svibnja (maja) 1904. godine. General Eugen barun Albory, poglavar Bosne i Hercegovine, posjetio je Mariju Zvijezdu 29. srpnja (jula) 1905. godine.

Opat Dominik odlikovan je 1914. godine za sveukupne zasluge od strane cara Franje Josipa Prvog odlukom "Offizierskreuz des Franz-Joseph-Ordens". Naravno, bilo je to priznanje i svim redovnicima Marije Zvijezde, pokojnima i živima.

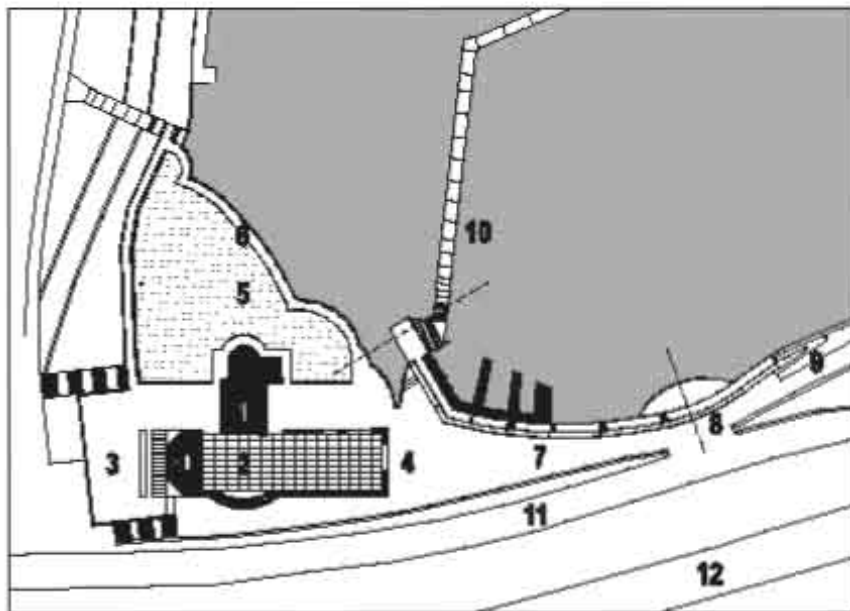
Nastavit će se...

Svetište sv. Ive u Podmilačju

Petnaest godina urođivanja i izgradnje u ratu uništenog svetišta

Trg sv. Ive te ispovjedaonice i danji, pristupni dio.

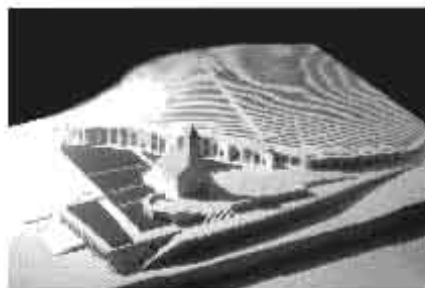
Ideja Trga sv. Ive, programskog i simboličkog obogaćenja poslije rata obnovljenog i preuređenog svetišta sv. Ive nastala je u suradnji s tadašnjim župnikom Fra Ivanom Franjićem u prvom idejnom elaboratu iz veljače 2002. Za razliku od nekih ranijih razmišljanja prema kojim bi trebalo staru crkvicu sv. Ive prezentirati u nekadašnjem stanju, dakle na vrhu brežuljka kojeg prikazuju stare fotografije iz kraja 19. odnosno početka 20. stoljeća sada je postalo sasvim jasno da je potrebno platou kakav je nastao prilikom gradnje velike crkve iz u cjelini sačuvati. Ideja Trga sv. Ive tako je obuhvatila dva prostorna segmenta. Na jednoj strani trg kao utvrđeni plohu, koja je u većem dijelu uključila prezentaciju tlocrta u ratu srušene velike crkve. Prezentacija

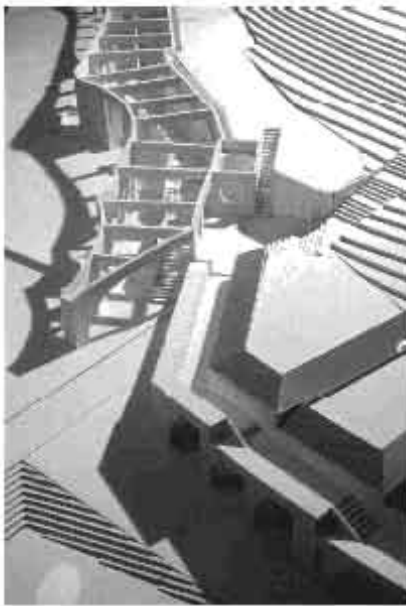

je zamišljena s rekonstrukcijom parapetnih zidova, koji obuhvaćaju lađu i dio transepta, poprečne lađe, koju na istočnoj strani dopunjuje stara crkvica, te nešto podignuti presbiterija. Za taj je podignuti presbiterij prilikom gradnje dvoranice u terasi ispod stare crkvice već izgrađena donja ploča sa stubama koja još uvijek čeka na izvedbu od lokalnog kamena zidanog parapeta oko presbiterija te postavljanje vanjskog oltara, koji bi ponekad omogućio također mise u prostoru srušene crkve. Drugi, istočni dio platoa nekadašnje velike crkve bio je u tom projektu uređen kao park sv. Ive: kao reminiscenca historijskih parkova sa geometrijski raspoređenim šetnicama sa klupama te sa fontanom na ras križću glavne šetnice u osovini stare crkvice te poprečne promenade. Već su u tom idejnom planu u cjelini sačuvane stare ispovjedaonice u podnožju brda, kao i njihov iznad trga podignuti plato te markantni potporni zid pored kojeg su klupe za ispovijedanje. Visinsku razliku između razine trga i starog platoa ispovjedaonica savladavao je nov parapetni zid sa zelenom bordurom i stojećim unikatno izvedenim svjetiljkama pored nove šetnice na spoju ispovjedaonica i parka

sv. Ive.

Pasioninska razmišljanja i maštanja o budućem urođenju platoa uz staru crkvicu koja su se odvijala s novim župnikom Fra Zoranom Mandićem prilikom gradnje nove crkve rezultirala su u jednoj modificiranoj viziji. U njoj su stare ispovjedaonice sa potpornim zidom ostale jezgro jednog novog uzdužnog objekta koji bezuvjetno prati konture postojećih ispovjedaonica. Pozadina tog, od prilike 80 metara dugackog te pet do osam metara širokog objekta je stari kamerni potporni zid te u cjelini očuvani plato ispovjedaonica. Radi se o čuvanju nezamjenjive relikvije. Tako jednog od glavnih, u ratu na sreću sačuvanih prostornih motiva kao i simboličnog te religijskog značenja ispovjedaonica. Možda na tom mjestu nije suviše podsjetiti na suštinu ispovjedi. Po biblijskoj predaji grešnika će naimo osloboditi priznanje počinjenih grijeha, a ne pozivanje na dobra djela što je bila na primjer suština nekih drugih, tako i egipatskih religija. Kršćanska je ispovijed zadržala različite elemente iz judaizma: priznanje, naknadu, žrtvu, božji oprost i izričiti je im je dodala čvrstu odluku da se grijah neće ponoviti, što je ujedno i uvjet oprosta.

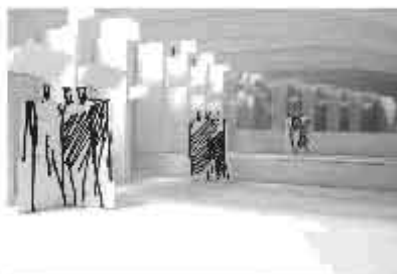
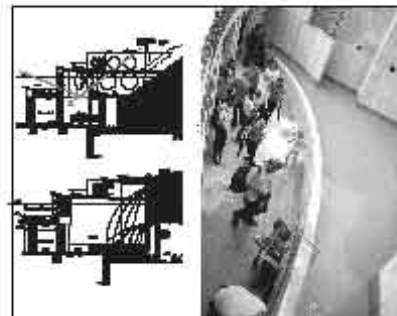

Grijež je okov i duhovni čvor. Ispovijed koja je tako sriječana u svome punome smislu, razrjeđuje okov, a to je pravi smisao održavanja. Krist je sv. Petru dao vlast da veže i razvezuje, to jest da održava okove grijeha ili ih rasikne. Ispovijed ovdje simbolizira volju da se odriješ od zla grijeha. Pored svega toga o čemu nas obavještavaju učene knjige svakako treba imati u vidu također tradiciju ispovijedanja kod franjevaca. Dakle tradiciju uzdužnih ispovjedaonica, najčešće dugih klupa na kojima sjede svećenici i penitenti obavljajući akt ispovijedanja. Stoga je postojeći potporni zid sa klupom koja ga prati po čitavoj dužini u cjelini sačuvan. Postojeći plato ispovjedaonica postaje gornja galerija na izvornoj, očuvanoj nekadašnjoj razini koja je podignuta od donje promenade na razini parka. Gornju galeriju prati rubni parapet čija je funkcija također stvaranje intimnosti i diskretnosti ambijenta ispovjedaonica. Dodatni naglasak značenja i iznimnosti daje ispovjedaonicama drvena terasa, a također drvenom klupom koja je ponešto podignuta iznad osnovne razine gornje galerije. Dodatnu intimitu pojedinačnih prostora za ispovijedanje dodaju drveni paneli koji su učvršćeni u stražnji zid. Prilikom ispovijedanja ti se paneli okrenu poprečno na klupu pa tako nastaju sasvim odvojeni prostori i

ambijenti privatnosti te diskretnosti. Pristupi na gornju galeriju su promišljeno raspoređeni tako u vidu poštovanja diskretnosti kao i omogućavanja pristupa bez stvaranja prolaza na drugim segmentima ispovjedaonica. Na zapadnoj strani, pored stare crkve galerija ispovjedaonica prelazi u proširenje iz kojeg se penje postojeće stepenište prema Grabežu. Tu je u produžetku i logična veza s galerijom na terasi donjeg, pristupnog dijela odnosno objekta.

Promenada na donjoj razini, na razini postojeće zelene terase i budućeg parka prati ispovjedaonica. Ta je promenada razapeta između ulaza u dnu doline svetišta kod kojeg je i stubište na razini brda, te širokog pristupa na postojeće stubište prema Grabežu. Na tom, zapadnom završetku promenade pored prilaza stubištu na Grabež uređena je također široka veza s promenadom donjeg, pristupnog dijela. To povezivanje naglašuje proširenje kojeg obogaćuju grotto/

špilja u osovini prolaza prema staroj crkvi sv. Ive te kapela križa i prostor za paljenje svijeća.

Nova promenada, koja prati podignutu galeriju sa ispovjedaonicama, u cjelini je prekrivena. Nova ploča proteže se od pozadine postojećeg potpornog zida uz ispovjedaonicu sve do fasade koja razdvaja ali također i povezuje promenadu i objekt ispovjedaonica sa zelenilom parka. Betonski krov prati različite, u svemu očuvane visine starog potpornog zida. Iznad krovne betonske ploče su nosači koji su kao i čitav krov potopljeni u tamponu zemlje. Tako je krov ispovjedaonica u cjelini prekriven zelenilom i postaje logični produžetak a također i završetak brda. Omiljeni prostor za svr, koji prati proslavu sv. Ive, tako prelazi i na novu zelenu terasu, na krov ispovjedaonica.

Motiv fasade je arhitekturni izazov par excellence. To je izazov stvaranja fasade koja ujedno razdvaja i povezuje. Ali također fasade koja prati te se odaziva naglašenim motivima svetišta. Fasadu stoga sastavlja šest lučnih segmenta različitih dužina koji grade pojedinačne motive svetišta. Dok je prvi, istočni segment usmjeren prema dnu doline svetišta, drugi segment grli pogled na novu crkvu. Treći, najduži lučni segment razapet je tako da obuhvaća pogled na staru i novu crkvu te na svečani portal doline svetišta kojeg one formiraju i određuju. Sva tri lučnih segmenta fasade na zapadnoj strani grle pogled na staru crkvu sv. Ive.

Memoari vašeg arhitekta, III dio.

Dok je četvrti dio lučne fasade usmjeren radijalno prema apsidu i pozadini stare crkvice, peti je segment osovinski usmjeren točno na njezin zvonik. To je magični i simbolični pogled izlaza iz galerije donjeg, pristupnog dijela u kojem se u okviru otvorenog prolaza pred očima vjernika postupno ocrta novi zvonik kojeg obasjava svjetlost južnog sunca koja ga naglašava na plavom nebu iznad svetišta. Možda je najznačajniji od svih lučnih segmenata nove fasade zadnji, dakle leći segment kojim objekt isповјedaonica završava na zapadnoj strani. Taj dio fasade bukvalno grli staru crkvicu sv. Ive te ispred nje prezentiranu relikviju zidova u rešu srušene velike crkve. Taj završni odnosno početni dio lučne fasade isповјedaonica također definira prolaz na Trg sv. Ive. Stoga je kompletni dio šestog segmenta fasade oformljen kao transparentni, prozračni dio, poput transparentnog motiva također lučnih promenađa i kolonada koje definiraju i grle trg sv. Petra u Rimu. Dok je Bernini sa svojim simetrički postavljenim kolonadama definirao prostor čuvenog trga te ga usmjerio prema portalu bazilike nađ je početni segment isповјedaonica poput

loggie - na stupove podignog javnog prostora susreta i druženja a također prijatne zaštite od atmosferilija: sunca ili kiše. I naša loggia na ulasku na Trg sv. Ive poput onih loggia na čuvenim trgovima renesansnih ili naročito mediteranskih gradova predstavlja posebno dragocjeni prostor. Ponajprije prostor koji je bezuvjetno usmjeren prema staroj crkvi sv. Ive. Prostor koji je introdukcija prolaza u promenađu te na galeriju isповјedaonica. A također prostor u kojem je široko, pokriveno stubište početna sekvencija starog stubišta prema Grabežu.

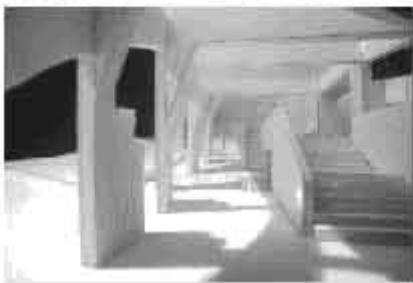
Dok gornje kontura fasade objekta isповјedaonica prati različite visine starog zida isповјedaonica - a time i visine brda na spoju sa starim potpornim zidom - donju stranu fasade određuje niveleta javne promenađe koja prati postojeću konfiguraciju zelenog trokutnog platova/parka u pozadini stare crkvice sv. Ive. Za razliku od prvih koncepcija u kojim je bio plato parka izravnat u horizontalu sada je u punoj suglasnosti sa župnikom Fra Zoranom Mandićem prihvaćeno apsolutno poštovanje njegove postojeće konfiguracije, njegova postojećeg uspinjanja prema zidu isповјedaonica. S jedne strane time je očuvan nekadašnji izgled bliskog ambijenta stare crkvice sv. Ive, a s druge, pijetetne strane u cjelini je sačuvan teren koji u svoji dubini sakriva staro groblje oko stare crkvice. Formiranje fasade a arhitektonski naglaženim i profiliranim stupovima te fluidnom plohom vijenca pretvara i razbija veliku dužinu objekta isповјedaonica u sedam likovnih segmenata različitih dužina. Uz pokrivenu promenađu sve potpore, također, povezuju brojevi Križnog Puta koji logično prate pravce kretanja.

Donji, pristupni dio je logični produžetak uzdužnog motiva isповјedaonica. Pristupni dio se stoga proteže od pristupa na stubište prema Grabežu te ulaza na Trg sv. Ive sve do razine puta i do pristupa sa starog puta i početka uspinjanja strmog puta prema Grabežu. Okosnica donjeg, pristupnog objekta je također javna pokrivena promenađa koja se od početka Trga sv. Ive i veže sa promenađom isповјedaonica spušta do pristupa na podignu-

tu terasu sa starom crkvicom sv. Ive. Prostorno, komunikacijsko i simboličko čvorište početka te donje promenađe obuhvaća dakle vezu sa stubištem prema Grabežu, vezu s promenađom isповјedaonica te široki prolaz u osovini pogleda na zvonik stare crkvice. Tu odabramo točku koncentracije pristupa i značenja obogaćuju kapela križa, grotta/špilja te prostor za paljenje svijeća. Naročito naglašena je kapela, koja je sa svojim eliptičkim tlocrtom te visinom gornje i donje razine vizualno obogaćuje, u klasičnom smislu poit-de-vus gornje i donje promenađe.

Centralni, glavni program donjeg, pristupnog dijela je velika dvorana koja je u cjelini usjeđena u brdo. Njezinu pozadinu oformljuje potporni zid s lučnim prokirenjima koji preuzima pritisak brda. Dvorana je sastavljena od tri segmenta koji prate javnu promenađu. Svaki segment je na svojoj niveleti kakvu određuje niveleta promenađe. Tako je svaki segment dopunjen vlastitim ulazima što omogućuje odvojenu uporabu. Prostor dvorane definiraju lučni nosači koji se iz njezine pozadine penju prema fasadi te javnoj promenađi. Lučni nosači i njihove potpore također prate razine dvorane. Tako nastaje bogati prostorni doživljaj lepezastog plafona koji dodatno naglašava okretanje nosača po lučnoj trasi promenađe.

Posebni prostorni efekt dodaju svjetlarnici koji u dvoranu, iako je u cjelini ukopana u teron donoso dovoljno prirodne svjetlosti koju obogaćuje praćenje ritma dana i sezone. Pored uzdužnog svjetlarnika koji u cijeloj dužini prati, prema promeni, okrenutu stranu dvorane, tu su i tri poprečna svjetlarnika. Oni su na kaskadnim spojevima segmentata dvorane. Tako je dvorana kao cjelina obasjana dnevnim svjetlom a tako su poltovane, također moguće raspodjele i odvojene upotrebe njezinih pojedinačnih segmentata. Dvorana kao cjelina omogućava idealni prostor za mise kao i za različite događaje, skupove i priredbe. Tu je značajna i dobra vidljivost oltara ili pušta predavača koju osigurava spuštanje nivalata prema njezinom donjem, trećem segmentu. Svakako je dvorana idealni ugodni ambijent za okupljanje prilikom blagdana sv. Ive. U svim tim uporabama u salonima pozadine dvorane mogu se organizirati prateće upotrebe. Dok danje svjetlo obasjava čitavu

dvoranu kroz svjetlarnike plafona vještačko osvjetljenje naprotiv naglašuje dramatični raspored i oblik lepezastih lučnih nosača njezinih krova/stropa. Reflektori su ugrađeni u drvene kutije koje prate fasadne stupove dvorane te osvjetljavaju plafon s nosačima unoseći u prostor dvorane neizravno jednoobrazno difuzno osvjetljenje. Svjetiljke na bokovima četrnaest stupova prelaze u plohe s brojevima te po mogućnosti likovnim interpretacijama Puta Križa. Znak križa se pojavljuje također i u otvorima fasadnog zida u koji su ugrađena vrata pojedinačnih segmentata dvorane. Da bi mogla dvorana efektno preuzeti sve zamišljene funkcije na njezinom donjem, završnom dijelu projektirana je i kuhinja s pratećim prostorijama te s izravnom vezom s dvoranom.

Na donjem segmentu pristupnog objekta koji je vezan na posjetioca i hodočasnike što dolaze iz pravca Jajca uređeni su i nužni prateći programi. Tako prostorija za izložbu i prodaju devocijalija (pobožnih predmeta) i suveniru te javne sanitarije.

Javna pokrivena promenađa prati i povezuje i donji pristupni dio. Ona se spušta kako to određuje stari pristup na plato uz crkvicu sv. Ive. Poput nivelete promenađa prati, također nekadašnji stari lučni parapet od kamena koji je nekada završavao brdo te formirao javni pristup na gornji plato sa starom i srušenom novom velikom crkvom. Fasada donjeg, pristupnog objekta - a time i ambijent pokrivena promenađa - definiraju stupovi s kosim potporama ploče i krova. U te su stupove ugrađeno i svjetiljke za diskretno osvjetljenje promenađe. U gornjem dijelu promenađe fasadni se stupovi slijevaju u kompaktni zid u kojeg su uklesani brojevi deset Božjih zapovjedi. Brojevi se tako markantno ocrtavaju na nebu te istovremeno u taj završni ambijent promenađe unose misteriozno sordinirano osvjetljenje. Na njezinu krovu pokrivenu promenađu prati šetnica na galeriji koja se proteže sve od pristupa na stubište prema Grabežu pa do početka strnog puta na Grabež. Posebna su draž te galerijske promenađe koje po čitavoj dužini

obogaćuje zeleni pojas u fasadnom koritu, izvanredni pogledi na staru i novu crkvu kao i na pejzaž svetišta te njegovu dramatičnu pozadinu, na kligure koje definiraju, označavaju ulaz u kanjon Vrbasa.

Posebno prostorno i simbolično obogaćenje donjeg, pristupnog objekta je motiv jezera koji je za hodočasnike dolazće u svetište iz pravca Jajca prvi i nezaboravni doživljaj. Svježina izvrske vode koja se izliva iz brda u lučno oformljeno jezero podsjeća na Ivanovo krštenje. Na krštenje vodom iz Jordana, znak duševnog preporoda kojeg je Ivan Krstitelj tražio zajedno sa pokajanjem i pokorom od svojih učenika. Istovremeno Ivan predkazuje dolazak Krista u osobi Isusa, kada je Isus došao na Jordan i podvrgao se Ivanova krštenja. Dok se Isus približavao Ivanu Krstitelju on ga je pokazao narodu i objavio: „Evo Jaganjca Hožjeg koji oduzima grijeha svijeta“.

Ambijent jezera predstavlja stoga prostornu eksploziju koja je markantna i dramatična introdukcija, uvod u doživljaj svetišta sv. Ive u Podmilačju. Zidovi pozadine jezera penju se visoko iznad vodene plohe kako to naređuje visina brda u kojeg je prostor jezera usječen. Na različitim visinama se iz zidova izliva izvrska voda koja pada u jezero. Ambijent jezera je misteriozno, tajanstveno osvjetljen kroz kružne otvore koji se penju prema njegovu gornjem završetku. Otvori su okrenuti u svim pravcima. Tako u jezero od jutra do mraka ulaze sunčane zrake stvarajući različite doživljaje i atmosfere. Radi se naravno o arhitekturnoj interpretaciji divljeg u podzemnoj špilji skrivenog izvora vode. Mističnog ambijenta koji zrači svježinu novog života i duševnog preporoda. Hodočasnici koji dolaze iz pravca Jajca jezero najavljuje svečani portal sa stupovima u koje su uklesani znakovi tau, znakovi grčkog alfabeta što je simbol križa - križa sv. Antuna, cruz commissa ili „T“ križ - te znakovi koji obilježavaju franjeve. Ambijent jezera na završetku promenađe dopunjuje uzdužni prostor za puljenje svijeta.

Nastavit će se...

ANTUN JARM

Imena i imendan

Hedviga. Ime je načinjeno od starovisokonjemačkih riječi *heda* u značenju boj, bitka i *wig* s podjednakim značenjem. Ime se u nas pojavljuje i u kraćim oblicima: Heda, Hedl, Hedica, Iga, Igica, Viga, Vigica. Sveta je Hedviga bila šleaka vojvotkinja, poslije redovnica. Rođena je 1174. na dvorcu Andechs u gornjoj Bavarskoj. Odgojena je u benediktinacima samostanu Kitzingen. U braku s Henrikom I. Bradatim imala je sedmero djece (koju je svu nadživjela), bila je uzorna supruga i majka, a ujedno muževa suradnica i savjetnica. Utemeljila je mnoge redovničke zajednice u Šleakoju, širila kulturu, ali i germanizirala te krajeve. U Trzebnici (sjeverno od Wrocława) osnovala je samoostan cistercićkinja, u koji se, nakon muževe smrti, i sama povukla; tu je umrla 15. listopada 1243. I danas na njezin grobu u Trzebnici dolaze hodočasnici. Spomendan joj je 16. listopada. Blažena Hedviga (Jadwiga) bila je poljska kraljica, najmlađa kćer ugarsko-hrvatskog i poljskog kralja Ljudevita Anžuvinskog i Jelisavete Kotromanićke, bosanske kraljevine (kćeri bosanskog hercega Stjepana II.).

Rođena je 1374., a 1380. je okrunjena za kraljicu Poljske. Vjenčana je 1386. (iz političkih razloga) s Jagjelom, litavskim knezom. Tim je vjenčanjem provedena kristijanizacija Litve. Nastojala je u liturgiju uvести pučki jezik. Stoga je u Krakovu utemeljila benediktinacima samostan u kome je bogoslužje bilo na poljskom jeziku. Na krakovsko je sveučilište uvela i teološki fakultet. Uz to se uvelike brinula za siromašne. Jadwiga je umrla na glas svetošću u Krakovu 17. srpnja 1399. Tijelo joj je u krakovskoj katedrali. Nije

službeno proglašena svetom, nego je blaženica. Po dekretu pape Ivana Pavla II. njezin je spomendan – 17. srpnja – zapovijedani blagdan u Krakovskoj biskupiji. U našim se pučkim kalendarima malo kada nalazi.

Helena je izvorom grčko ime: *Heléne*, prema grčkoj riječi *heléne*, *heléne*, znači baklja, sjaj, blistavost. U grčkoj mitologiji Helena je kći Zeusa-lakuda i Lede. Homer u Ilijadi pjeva o njoj kao o "lijepoj Heleni" ženi kralja Menelaja, koju otima trojanski kraljević Paris, što je bilo povod trojanskom ratu. Ime u hrvatskom području ima niz oblika: Helenka, Hela, Ela, Helica, Lena, Lenica, Nena, Nela, Nelica, Nelka; zatim Jelena, Jela, Jelka, Jelica, Jele, Jena, Keka, Kekica, Lela, Lelica, Lelka, Lelina, Lenita. U drugim narodima također su različiti oblici: u Engleza Helen, Ellen, a prema irskom Bileen; u Nijemaca Helena, skraćeno Elna, Ena, Hela, Nelli; u Mađara Ilona, skraćeno Ilka, Ilonka; u Finsaca Hila; u Rusa Elena, pučki Aléna, umanjena Lalja. Najpoznatija je svetica Jelena (Helena) Križarica, carica, majka rimskog cara Konstantina Velikoga, koja je imala veliki utjecaj na religioznu politiku svojega sina. Rođena je oko godine 255. u Maloj Aziji. Kad joj je sin postao carem, dolazi u Rim. Konstantin godine 312. do tada proganjeno kršćanstvo proglašava slobodnom, državnom vjerom. Helena postaje kršćankom nakon svoje 60. godine. Svoju je plemenitost svjedočila brojnim karitativnim djelima. U osamdesetoj godini odlazi na hodočašće u Jeruzalem. Uz njezin poticaj i potporu građane su poznate crkve: bazilika svetoga Križa u Jeruzalemu, crkva Isusova rođenja u Betlehemu, crkva na Maslinskoj gori, zatim crkve u Rimu i u Konstantinopolu. Jelena je ponajviše poznata po Isusovu križu, koji je s čavlima, prema predaji, pronađen njezinim nastojanjem. No sigurnih povijesnih svjedočenja o tome nema. Događaj je naširoko opisan legendom. Jelena je umrla godine 330. u Nikomediji (danas

Izmir, istočno od Carigrada). Navodi se da su tjezine relikvije u rimskoj crkvi S. Maria Aracoeli, u francuskom mjestu Hautvillers i u njemačkom Trieru. U ikonografiji se prikazuje s krunom na glavi, rukom pridržava povelik Isusov križ, te čavle i čekić. KalendarSKI joj je spomendan 18. kolovoza.

Henrik. Prvotni su oblici ovog imena Haganrich ili Heimrich, a sastoje se od starovisokonjemačkih riječi *hag* (ogradoeno mjesto, branjevina, posjed), odnosno *heim* (dom, domovina) i riječi *rihi* (bogat, moćan, gospodstvo). Dakle, onaj koji je moćan na svojem posjedu (u svojem domu).

U nas su, čini se, učestalije izvedenice od temeljnog imena: Hani, Heno, Hino, Hinko, Riki, Rikica, Henrijeta, Henrika, Hena, Rika... Vile je svetaca imenom Henrik. U kalendaru 13. srpnja nalazimo spomendan svetog Henrika II., rimsko-njemačkog cara. Rodio se godine 975, a 1002. izabran je i okrunjen za kralja. Papa Benedikt VIII. kruni ga u Rimu za cara 1014. Utvrdio je njemačko gospodstvo u Italiji i zadobio Burgundiju. Sa ženom Kunigundom (također sveticom) nije imao djece. Dao je sagraditi katedralu u Bambergu. Umro je 13. srpnja 1024. i pokopan u Bambergu. Kult mu se iz bavarске raširio po njemačkim krajevima sve do Slovenije, gdje su svoje posjede imale biskupije Preising i Brixen.

Nastavit će se...

KOŽNI OSIP (ekcem)

PTIANJE

Mojem djetetu pojedini dijelovi kože često po crvene, a nakon toga se pojave vodeni mjehurići koji puknu i na tom mjestu nastaju kraste. Kakva je to bolest, je li opasna ili zarazna i kako se može prirodnom načinom izliječiti?

ODGOVOR

Vaša kći ima dihidrozu (dyhidrosis). To je upala kože ili dermatitis koji se u starijoj literaturi može naći pod nazivom egzem ili ekcem, u puku perutac ili vlažni lišaj, a pojavljuje se najčešće na prstima ruku i nogu. Riječ je o nezaraznoj, višecičnoj upali površine kože (epiderme). Očituje se svrbežom, ispadanjem dlaka i „rascvjetavanjem“ kože. Najprije nastane crvenilo na koži uz razvijanje mjehurića ispunjenih bistrom tekućinom koji ubrzo pucaju. Često je prisutno pojačano znojenje.

Kako koža cijeli, nastaju površne ljuskave, koje jako svrbe. Postoje razni lijekovi i homeopatski pripravci kojima se liječe ti osipi. Od prirodnih pripravaka preporučam sljedeće.

Čaj od mirisne ljubice (*Viola odorata*).

U šalicu vrela vode stavite dvije male žlice cvjetova i listova mirisne ljubice, ostavite 5-10 minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Na dan se piju dvije

VI pitate, fra Juro odgovara

šalice, a istodobno se čajem namažu bubuljice, osipi i druge kožne bolesti. Majka koja doji dijete, a ono ima crvenilo na licu, treba svaki dan čajem namažati crvenilo na djetetovoj koži i sama popiti 1-2 šalice čaja na dan. Ne bude li to čimila, crvenilo bi moglo prijeti u vrlo neugodan neurodermatitis!

Čaj vrhova i cvjetova vrijesa (*Calluna vulgaris*).

Stavite dvije male žlice cvjetova i vrhova grančica u šalicu vrela vode, ostavite 15 minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Pijte po šalicu ujutro prije doručka i navečer prije večere. Ujedno svaki dan po nekoliko puta operite područja ekcema čajem, a potom namažite uljem od kamilice (*Chamomilla recutita*).

Čaj od čestoslavice (*Veronica officinalis*). U šalicu vrela vode stavite dvije male žlice čestoslavice, ostavite 10 minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Pije se tri tjedna triput na dan po šalicu čaja, a istodobno se čajem nekoliko puta na dan operu površine kože na kojima su ekcemi. Čaj je vrlo djelotvoran kod kromičnih osipa.

Čaj od zelene pšenice (*Triticum aestivum* ili sve vrste pšenice). Uherite cijeli nadzemni dio pšenice (bez korijena) u vrijeme cvatnje, sitno nasjeckajte i osušite. U šalicu vrela vode stavite dvije male žlice, ostavite

10-15 minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Tijekom dana popijte dvije šalice čaja. Pije se tri tjedna, tjedan se pauzira i kura se ponovi još tri tjedna. Čaj djeluje odlično kod osipa, neuralgije i svrbeži kože.

Čaj od korijena šumske češnjugovine (*Dipsacus radix*).

Stavite četiri velike žlice suhoga korijena šumske češnjugovine u litru hladne vode, pustite da vri 10 minuta na laganoj vatri, ostavite 10 minuta poklopljeno te procijedite. Ujutro i navečer popijte po 0,25 litre čaja, a s ostalih pola litre nekoliko puta operite osip ili bubuljice, ostavite da se osuši pa onda namažite iscjedinom od brđanke (*Arnica montana*). Kura traje tri tjedna.

Matična mliječ. Možete je dobiti u ljekarni, no, nažalost, njezina kvaliteta nije uvijek sigurna. Sadržava mnogo vitamina, aminokiselina, bjelanjčevina, mineralnih soli, biljnih hormona, ljekovite tvari koje uništavaju uzročnike bolesti, pantotenske kiseline, koje su nužne za stvaranje kožnoga tkiva. Sadržava i ljekovitu tvar biotin koja je najvažniji vitamin za rast kože. Uzima se prema uputi. Sprječava nastanak ožiljaka od bubuljica i ekcema, pomlađuje kožu, sprječava upalu kože, nastanak osipa i drugih kožnih bolesti.

Pranje s uvarkom od orahovih listova (*Inglandia regiae folia*). U tri litre hladne vode stavite tri puna pregrla suhих orahovih listova, kuhajte 10 minuta, ostavite poklopljeno 30 minuta i tijekom dana nekoliko puta isperite ekceme, bubuljice i druge kožne bolesti. Prema potrebi to činite dulje vrijeme, a uspjeh je siguran.

Hladnoprerađeno suncokretovo ulje (*Helianthi oleum*). U gotovu hranu stavljajte hladnoprerađeno ulje od suncokreta.

Prehrana. Jednaka kao i kod alergije.

Nastavit će se...

Ljepota koja se osjeća srcem

«...Bila je to Una. Otac se smije, mali da sam se prepao pa me pridržava i govori mi da se ne bojim, da je čaprija tvrda, a ja se ne bojim: samo lebdim, sav prosjan tam Unom, tim nevidljivim čudom, za koje bih jedino znao reći, ljepota, ljepota, malo mi očiju da gledam, malo mi pluća da dišem.»

Skender Kulenović

Kada su rimski vojnici vidjeli rijeku Unu, ušhićen ljepotom jedan je uzviknuo „Una solo una“ – jedna jedina. Tako je ova smaragdna ljepotica dobila ime.

Nacionalni park „Una“ jedinstven je u Bosni i Hercegovini, Europi, ali i širim svjetskim razmjerima, na kojem je u najljepšem svjetlu ostvaren sklad flore i faune u zajedništvu s kulturom i tradicijom ljudi koji ga nastanjuju od najstarijih vremena do danas. Taj nenarušeni tisućugodišnji sklad, istinska vrijednost, a njegovo očuvanje za buduće generacije naš je zadatak.

Nacionalni park „Una“ proglašen je nacionalnim parkom 2008. godine. Osnovni cilj uspostave ekološki zaštićenih područja je zaštita prirodnih i povijesnih vrijednosti. Sekundarni cilj je korištenje prostora za razvoj sporta, rekreacije i određenih oblika turizma, koji ga svojom primjenom neće ugroziti. NP „Una“ dio je i regionalne turističke ponude zbog blizine i dugogodišnje suradnje s Nacionalnim parkom „Plitvička jezera“ u Hrvatskoj.

NP „Una“ smješten je na krajnjem sjeverozapadu Bosne i Hercegovine na području općine Bihać, na padinama planina Plješevice i Grmeča. Obuhvaća kanjonsko područje gornjeg toka rijeke Una, područje donjeg kanjonskog toka rijeke Unac te međuprostor između tih rijeka. Površina mu je 19.800 hektara. Jedinstven je i vrlo vrijedan za očuvanje ukupne kraj-obrazne i biološke raznolikosti, posebice zbog položaja na granici tri klimatska područja, krških oblika i hidrografije, koji su zajedno sa slivom Korane i Krke jedinstveni u europskim razmjerima. Iznimnost reljefnih oblika koji su stvorili jedan od rijetkih prirodnih putova prema Jadranskom moru. Zanimljiva šarolikost staništa, raznolikost biljnih i životinjskih vrsta, bogatstvo su ovoga parka. Zbog položaja na prometnici prema moru u

povijesti je bio pod utjecajem mnogih kultura, pa obiluje arheološkim nalazima i povijesnim spomenicima (utvrda Hrvoja Vukčića Hrvatinića Ostrovoća).

Biljni svijet je vrlo raznolik, tu rastu i endemične vrste kao što su lincura, rumolist, klekovina bura, zvončika, bosanska perunika. Mnogobrojne pukotnjarka (nazmofitike biljke) našle su ovdje svoje stanište. Područje je bogato raznim vrstama gljiva. Na sedrenim slapovima živi čak 68 vrsta makroskopskih beskrležnjaka, 14 vrsta riba (neizostavna potočna pastrva), 10 vrsta vodozemaca (zanimljiva čovječja ribica) i 12 vrsta gmazova. Na području parka živi i 50 vrsta sisavaca zaštićenih prema Bernskoj konvenciji (uz netopira – šišmiša, tu su vuk, ris, medvjed, vidra jazavac i lasica). Preko 120 vrsta ptica. Među njima su mnogobrojne zaštićene (suri orao i sivi sok), kao i mnoge rijetke i ugrožene (djetlić, sjenica). Zbog zanimljivih krivudavih vodotoka i većih i manjih slapova Una je pogodna za sportove na vodi. Područje je interesantno za avanturistički turizam: vožnja kajaka, kanua, bicikla,

šetnje, a strastveni ribolovci će uživati u ovom dijelu netaknute prirode, kao i gljivoljupci.

Nacionalni park „Una“ i lokalitet Štrbački buk ove godine dobili su „bijelu zastavu“, koja simbolizira čistoću mora, rijeka i jezera. Zastavu je ustanovila neprofitna nevladina organizacija GUWAA (Global Underwater Awareness Association) u okviru Zaklade princa Alberta od Monaka. Utemeljitelj GUWAA je i svjetaki rekorder u rođenju na dah Hrvat Kristijan Čurević. Od njega je i došla inicijativa za dodjelu bijele zastave parku „Una“. Ova udruga organizira ekološku akciju 29. rujna u Monaku na kojoj će sudjelovati 80 država.

Koristeći ljepotu i bogatstvo prirode Parka „Una“ Gospodarska komora Unsko-sanske županije/kantona ove godine je organizirala jedanaesti ekološki sajam EKOBIS u Bihaću od 11. do 15. rujna. On predstavlja jedinstvenu međunarodnu poslovnu manifestaciju sajamskog selektivnog karaktera vezanu za ekološko prihvatljive tehnologije uopće.

www.npuna.ba, www.fotoiz.gov.ba

Sarajevo - Vrhbosna

U Glasniku ste mogli pročitati tekstove o posjeti raznim mjestima. Pisala sam „otidite, posjetite“. Sada vam kažemo dođite, dođite u Sarajevo. Osim što je, makar formalno, glavni grad Bosne i Hercegovine, on je stjecišta civilizacija. U Sarajevu su se susrele velike kulture i religije istoka i zapada. U njemu su ostavile tragove svjetske imperije: rimsko i otomanako carstvo i namu povijesno bliže austro-ugarsko, da ne spominjemo samostalnu bosnansku državu i bivšu nam zajedničku Jugoslaviju, a nećemo ni o suvremenoj državnoj upravi, a još manje o tijelima međunarodne zajednice, što nepravredno ravnaju našim životima.

Uz povijesne, kulturne, sportske, graditeljske znamenitosti, koje možete vidjeti u Sarajevu predstavljam vam vjerske objekte.

Sarajevo se u vrijeme bosnanskih kraljeva nazivalo Vrhbosna s utvrdom Hodidjed. Pod sadašnjim imenom spominje se prvi put 1507. Ime je dobilo od turske riječi saraj-ovsi, što znači polje oko dvora.

U Sarajevu su: rejsu-šulema BiH, mitropolit dabrobosanski, i nadbiskup vrhbosanski te predsjednik židovske zajednice.

U Sarajevu je i prije Domovinskoga rata bilo nebrojeno mnogo džamija, a najpoznatije su: careva, begova, Ferhadija, Alipašina. Sada su izgrađene mnoge nove džamije, pa grad iz znaka slični raketoj bazi zbog mnogobrojnih minareta. Sve su zanimljive i trebalo bi puno prostora za njihovo predstavljanje.

Stara pravoslavna crkva nalazi se u središtu Baščaršije. Prvi put se spominje 1539. Muzej ove crkve bogat je eksponatima drvo-klesarskoga umijeća. Ima oko 700 eksponata i po vrijednosti spada među prvih pet u svijetu. U gradu je i saborna crkva, jedna od najvećih pravoslavnih bogomolja na Balkanu. Izgradnja saborne crkve počela je 1863, a završena 1874. Posvećena je rođenju Blažene Djevice Marije.

Sinagoga, stari židovski hram je također u Starom Gradu. Sagrađena u 16. stoljeću. U njoj je sada smješten

muzej i galerija u kojoj se često održavaju izložbe.

U Vatikanskom arhivu sačuvana je povelja kralja Bele IV, (1214.) kojom potvrđuje posjede što ih darovale vojvoda Koloman i ban Ninoalav bosnanskoj nadbiskupiji. Ti posjedi su u Vrhbosni u selu Brdo, gdje je sagrađena stolna crkva (katedrala) sv. Petra. U gradu je pronađen dio oltara iz te katedrale sv. Petra. Arheolozi su u dvojbi u kojem dijelu današnjeg Sarajeva je bilo to Brdo. U Sarajevu postoje župne crkve: sv. Leopolda Mandlića u Briješću, sv. Franje Asiškoga u Dohinji, sv. Ignacija na Grbavici, katedralna župa Presv. Srca Isusova u Starom Gradu, sv. Josipa na Marinđvoru, sv. Luke sv. u Novom Gradu, Presv. Trojstva u Novom Sarajevu, Uznesenja Blažene Djevice Marije na Stupu. Uz njih služba euharistijskog slavlja održava se u crkvi Kraljice Krunice na Banjaku, sv. Ćirila (na Vrhbosnanskoj teologiji), sv. Vinka u centru grada, sv. Ante na Bistriku, sv. Pavla u Neđžarićima (na Franjevačkoj teologiji). Crkvi ima, samo kada bi bilo puno i vjernika. Prije rata Sarajevo je imalo više od trideset tisuća katolika. Sada je taj broj mnogo, mnogo manji.

Gospino svetište na Stupu

Mi ćemo vam predstaviti crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u sarajevskom naselju Stup. Poznato

Glavni oltar Gospina svetišta na Stupu. Stupako svetište Uznesenja Blažene Djevice Marije. Ovaj dio grada prije rata su zvali Mali Rim.

Župa sv. Marije u Polju spominje se prvi put u 14. stoljeću. Župa Sarajevsko Polje utemeljena 1710. godine s Gospinom kapelicom, a 1744. postaje filijala župe Sarajevo sve do 1890. kada je nadbiskup Josip Stadler osnovao župu Sarajevsko polje pod imenom Marije Pomoćnice krišana. Tada je postojala drvena kapelica sa slikom Majke dobrog savjeta iz turskoga doba. Ta slika je obnovljena 1984. Crkva je građena od 1890. do 1892. godine po projektu Josipa Vancaša. Slika Majke dobrog savjeta iz kapelice je prenesena u novu crkvu. Zavjetna slika Pomoćnice krišana na Stupu je od 1893. godine, dar kneginje Gabriele Windischgratz, bečke umjetnice. Oltar za novu crkvu stigao je iz Graza. Gospinim svetištem proglašena je 1901.

Nadbiskupi Josip Stadler i dr. Ivan Evuđelist Šarić nastojali su na Stupu stvoriti glavno Gospino svetište u Vrhbosnanskoj nadbiskupiji. Obilježavani su Gospini blagdani, a posebice Velika i Mala Gospa.

Za stotu obljetnicu crkva je temeljito obnovljena, a uređen je i okoliš. Sa arhitektoničkih položaja crkva je pogođena zapaljivim projektima 12. i 14. svibnja 1992. pa je izgorjela. Zavjetna slika Pomoćnice krišana je sačuvana.

Prije rata župa je bila najveća i najbrojnija na sarajevskom području. Imala je oko 11 000 vjernika, a sada ih je blizu 3 000. Mnogi prijeratni stanovnici Stupa raseljeni su diljem svijeta, a prodali su svoje kuće i tako je izmijenjena vjerska i nacionalna struktura stanovništva na Stupu.

Tijekom obnove crkve 1997-1998. godine u svetištu je postavljen novi petokrlni oltar izrađen u intarziji drvota. U suvremenoj sakralnoj umjetnosti intarzija se ubraja u rjeđe zastupljene tehnike, a u „ovom slučaju autor joj se minuciozno i znalčki posvetio, ostvarivši reprezentativno i skupocjeno djelo“. Oltar je rad austrijskog umjetnika Christiana Wernera. U dnu oltara je predstavljena scena Pietà. Iznad ovog dijela oltara, u lučno završenim poljima, između dva biskupa sa strana predstavljene su evanđelisti: Matej, Marko, Ivan i Luka, a između evanđelista Marka i Ivana je tabernakul zatvoren dvokrlnim vratima sa slovima A i Ω. Iznad tabernakula je raspeće, sa strana su Gospine slike.

Na sjeverozapadnoj i jugoistočnoj strani crkve su pomoćni oltari. Sjeverozapadno je i propovjedaonica na kojoj su simboli evanđelista. Sve je djelo austrijskog umjetnika Christiana Wernera.

Na jugoistočnom pomoćnom oltaru je zavjetna slika Blažena Djevica Marija Pomoćnica kršćana iznad koje je natpis: GOSPO STUPSKAMOLIZANAS.

Pored ovog oltara je mramorna krsionica sa osmokutnim drvenim poklopcem.

Ogradu galerije crkve krasi slike iz Kristova života, a na zidovima je 14 postaja Križnoga puta rad Christiana Wernera u tehnici intarzije. Ukrašen je i strop crkve. Uz ostalo stoji natpis JUBILAEUM A.D. 2000.

Na blagdan Velike i Male Gospe svetištu hodočaste mnogi vjernici iz naše zemlje, ali i inozemstva. Ti inozemni hodočasnici su najčešće izbjeglice i prognanici, koji su to postali zbog ratnih zbivanja 1992-1995. Misa u 11.00 i večernja u 19.00 održavaju se u dvorištu na vanjskom oltaru zbog velikoga broja vjernika. Počinju i završavaju procesijom sa zavjetom slikom. Uobičajeno je da na blagdan Velike Gospe 15.8. u večernjim satima euharistiju predslavi vrhbosanski nadbiskup, pa je uzoriti kardinal Vinko Puljić i ove godine slavio s hodočasnici misu, a propovijed je izgovarao kao molitvu: „Čovjek čitav život teži ka sreći, a to je ono što je Marija u

svome životu postigla. Današnjem čovjeku treba jedno toplo srce i ruka potpore, a sve to možemo naći u Mariji... Gospo Stupaka, uvijek zajedno. Ti i tvoj sin, Isus Krist, a ja, tvoje dijete. Kao što si svoga sina vodila u hram, danas mene vodi ocu da izvršim svoje životno poslanje. Posveti mene, moje vrijeme, moj rad, i sve što imam. Sve to stavljam u tvoje ruke, to prenci ocu“.

Kao svugdje u našoj državi i ovdje se život teško i sporo obnavlja.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila je crkvu na Stupu nacionalnim spomenikom. Odluka je objavljena u Službenom glasniku BiH 90/06. Nacionalni spomenik se sastoji od crkve i pokretnog naslijeđa koje čine: zavjetna slika Blažena Djevica Marija Pomoćnica kršćana, slike Srca Isusovo i Srca Marijino te monstranca, kalež i evanđelistar i groba austrijskog vojnika.

Dođite u Sarajevo, hodočastite gospi Stupskoj – Mariji pomoćnici kršćana i darujte joj svoje srce, svoje vrijeme, svoj rad i sve što imate. Marija Pomoćnica će biti uz vas.

Lucia Koroman

Naši darovatelji

Za Glasnik

1.	N.N.	50 EUR
2.	Anto Julardžija Kačar	10 KM
3.	Ilija Topalović-Čilin	200 HRK
4.	Josip Marković	10 EUR
5.	Mato i Perka Grgić	60 HRK
6.	s.Bonifacija Pranjić	50 EUR
5.	Milan (Ive) Zeba-Rusov	20 EUR
6.	Mato i Anđa Kljajić	50 HRK

7.	ob. Ivana Josipić	40 EUR
8.	Jako i Janja Jelušić	100 HRK
9.	Ivica Topalović	50 HRK
10.	Ilija (Stipina) Pranjić	20 EUR
11.	Marko Pranjković	50 EUR
12.	Stipo Davidović	50 KM
13.	Ivan Jakić	10 KM
14.	Ivo Jukić	20 EUR

Za crkvu Sokolne

1.	Mato i Anđa Kljajić	100 HRK
----	---------------------	---------

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Anita Dujo r. Topalović	300 EUR
2.	Marko Jelušić	200 HRK
3.	Vinko Stipić	90 EUR
4.	Stipo Ćurić	50 EUR
5.	N.N.	50 EUR
6.	Ivo (Stipe) Matanović	100 HRK
7.	Mile Kuzek	50 EUR
8.	Ilija Lukić-Čerčo	50 EUR
9.	Ivan Šimunović Cvičko	200 EUR
10.	Dominko Julardžija	50 EUR
11.	Jadranka Ščević	200 HRK
12.	Zoran Kovačić-Krešo	50 KM
13.	Kata Markušić	70 HRK
14.	Ivo i Luca Ivić	100 KM
15.	Tomo i Ruža Puškarić	100 EUR
16.	Pejo Marić Ilije	100 EUR
17.	Ilija (Ćilin) Topalović	100 EUR
18.	Filipović Paula	200 HRK
19.	Marica i Nikica Barišić	60 EUR
20.	Mato Stipić	50 EUR
21.	Mara Josipović	50 EUR
22.	Stipo Josipović	100 EUR
23.	Mato (Jure) Kovačić	50 EUR
24.	Željko Kovačić	50 EUR
25.	Alojz Kovačić	50 EUR
26.	Ranko (Ive) Topalović	100 EUR
27.	Ivan i Perka Jakić	50 EUR
28.	Marko Topalović Brzi	100 EUR
29.	Petar (Bogdana) Kovačić	200 HRK
30.	Anto Marčinković Pere	50 EUR
31.	Josip Marković	50 EUR
32.	Mato i Perka Grgić	100 CHF
33.	Josip Marić	300 HRK
34.	Franjo Šimunović – Cava	200 EUR
35.	Ilija Šimunović Tirlica	50 EUR
36.	Stipo Petrušić	100 KM
37.	Stela Topalović	30 EUR
38.	Ilija Pranjković Miko	500 KM
39.	Manda Jelušić	100 KM
40.	Ivo Andrijević	50 EUR
41.	Nikola Šipura	100 HRK
42.	N.N.	50 KM
43.	Sladana Bandalo	50 EUR
44.	Mijo Petrušić	100 EUR

45.	Josip Josipović	200 HRK
46.	Pero Petrušić	100 \$ US
47.	Ivica Marka Barić	50 EUR
48.	Luca Šišić	200 EUR
49.	Anto Pezerović Josipa	100 EUR
50.	Petrušić Stipo i Slavica	\$100 US
51.	Marko Pranjić Markiza	500 HRK
52.	N.N.	500 EUR
53.	Mara Neubauer	50 EUR
54.	Pero Sigismundi	100 EUR
55.	Anto Cvitanović	100 KM
56.	Andričić Slavo	50 KM
57.	Anto Topalović –Tome	100 EUR
58.	N.N.	40 HRK
59.	Marica Zeba Rade	50 EUR
60.	Ilija i Katica Josipović	200 EUR
61.	Ivica i Vesna Josipović	100 EUR
62.	Ljubica Josipović	50 EUR
63.	Ivan Mandić	50 EUR
64.	Ivan Mandić	200 HRK
65.	Milan (Ive) Zeba-Rusov	100 EUR
66.	Mato-Marka Draguljić	100 EUR
67.	obitelj Kutleša	50 EUR
68.	Stipo Topalović Brzi	100 EUR
69.	Anto Kovačić	100 KM
70.	Josip Vilus	100 EUR
71.	Bernard i Mara Andričić	\$200 US
72.	Jako Petrušić	100 EUR
73.	Petrušić Marko Mate	50 EUR
74.	Borislav Vidović	100 EUR
75.	ob. Ivana Josipović	100 EUR
76.	Pranjković Josip	30 EUR
77.	obitelj Radivojević	20 KM
78.	N.N.	100 KM
79.	Zvonko Pilić	85 EUR
80.	Jako i Janja Jelušić	100 EUR
81.	Luka Kovačić Bogdanov	50 EUR
82.	Stipo Topalović Gacko	50 EUR
83.	Nikola Batljan Krlin	100 EUR
84.	Perka Bilobrk	20 EUR
85.	Jozo i Ružica Petričević	20 EUR
86.	Stipo Jurić	50 EUR
87.	Ivan Miškić	30 EUR
88.	Niko Barbarić	30 EUR

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Josip i Anka Marić	50 KM
2.	Anto (Pere) Marčinković	50 EUR
3.	Ilija (Stipina) Pranjić	100 EUR
4.	Ivka (Petra) Mandić	50 EUR
5.	Stipo Davidović	50 EUR
6.	Ratko Zeba	20 EUR
7.	Juro Zeba	20 KM
8.	Ivan Šipura Mateljin	200 HRK

9.	Ivica Vidić	100 EUR
10.	Lučić Stipo Jozin	200 HRK
11.	Juro Mandić Stipin	20 EUR
12.	Mato Zeba Pavla	200 HRK
13.	Ivo Topalović-Ića	50 EUR
14.	Zorka Glavaš	7,0 KM
15.	Ilija Topalović Tome	50 BUR
16.	Tomo Topalović Roke	50 BUR

Za spomen obilježje

1.	Ruža Karajica	50 EUR
2.	Grgo Zeba	50 EUR
3.	Drago Bilanović	400 HRK
4.	Anto Marčinković (Stip.) Petričev	50 EUR
5.	Eva Pranjković	50 EUR
6.	Ilija Vidović	100 EUR
7.	Ljuban Marić	50 EUR
8.	Anto Grgić	50 EUR
9.	Ljubica Zeba	50 EUR
10.	Ljubica Šipura	20 EUR
11.	Pero Juladžija	400 HRK
12.	Jakov Marković	900 HRK
13.	Josip Marić	480 HRK
14.	Stipo Marić Luke	100 EUR
15.	Prilozi vjernika i prijatelja (7.7.2013.)	5680 HRK
16.	Stipo (Mato)Vidović	100 EUR

17.	Ilija (Čilin) Topalović	200 HRK
18.	Josip Marković	50 EUR
19.	Franjo Šimunović Stipe – Cava	100 EUR
20.	Ilija Šimunović Tirlica	50 EUR
21.	N.N.	50 KM
22.	Ivica (Marka) Barić	50 EUR
23.	Mijat Zeba Bracanov	50 EUR
24.	Slavko Juričević	50 KM
25.	Mato i Anđa Kljajić	100 HRK
26.	Vlado Lukić	20 EUR
27.	Jozo i Ružica Petričević	50 EUR
28.	Ivan Šimunović Cvičko	100 EUR
29.	Franjo (Mate) Šimunović	100 EUR
30.	Ivan Jakić Jake	50 EUR
31.	Ivo Marčinković Rujevkin	100 EUR
32.	Željko Šubara	1000 HRK
33.	Marko Bjelobrk Capo	300 Eur
34.	Od prodaje knjige	1360 EUR

UKSA

1.	Marko Pranjić Lola	50 KM
2.	N.N.	10 KM
3.	Anto Juladžija Kačar	10 KM
4.	Miroslav Bjelobrk	5 EUR
5.	Ivo i Marijana Grgić	50 BUR
6.	Alojz Kovačić	10 EUR
7.	Ranko (Ive) Topalović	20 EUR
8.	Ivana Jović	20 EUR
9.	Petrušić Stipo i Slavica	\$50 US
10.	Franjo Stipić	200 HRK
11.	Ilija i Katica Josipović	200 BUR

12.	Ljubica Josipović	50 EUR
13.	Ivuša Kljajić	10 EUR
14.	Marija Vilus	250 EUR
15.	Jozo i Ankica Kljajić	20 EUR
16.	Petrušić Marko Mate	20 EUR
17.	sa Gastro prezentacije	50 KM
18.	Mara Marić	20 KM
19.	Nada Tepić	20 KM
20.	Mustafa Varošić Musa	100 KM
21.	Anto (Ive) Petrušić	100 HRK
22.	Josip Jakić Ivanov	50 KM
23.	Ivka Grgić	20 EUR

Za ovaj broj Glasnika Slavica Štupić preporuča

Slane pogačice

Potrebno je:

2 margarina,
 ½ kg sitnog sira
 (može mladi, može sir za pиту),
 ½ kg brašna,
 1 prašak za pećivo,
 malo soli,
 suzani,
 jaje.

Priprema:

Zamijesiti tijesto i ostaviti u hladnjaku (što dulje stoji u hladnjaku to se bolje lista). Tijesto razviti, vaditi pogačice, premazati ih žumancetom, posuti suzanim i peći na tihoj vatri.

Dobar tekst!

Knedle sa šljivama

Potrebno je:

1kg krumpira,
 1 jušna žlica margarina,
 1kg šljiva,
 5 jušna žlica ulja,
 200 g prezle,
 3 jaja i
 700g mekog brašna.

U slast!

Priprema:

Skuhajte krumpir u vodi (vodu posoliti). Kada je skuhan, ocijedite vodu pa ga dobro izgnječite. U topao izgnječeni krumpir, umiješajte margarin i ostavite da se malo ohladi. U krumpir dodajte jaja i dobro izmiješajte. Postupno dodajte brašno i miješajte dok se masa ne ujednači. Tijesto razvijte na otprilike 1 cm debljine.

Izrežite tijesto na kvadrate (veličine da možete zaviti šljivu). Stavite šljivu u tijesto i dlanovima oblikujte knedle. Skuhajte knedle na sljedeći način: Kada posoljena voda prokuha ubacite knedle i kuhajte oko pola sata (dok ne isplivaju na površinu). Kada su knedle skuhanе ocijedite ih i uvaljati u prezle spremijene na sljedeći način:

U dobro zagrijano ulje dodati prezle i pržiti ih dok ne porumene, dodajte šećer i izmiješajte.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Pita tata Pericu: - Perice, kako stojiš u školi?
- Dobro tata, svaki dan u drugom kutu.

Pita sudac Muju:
- Hoćete li mi reći tko je vaš sudionik?!
- Na koga ja vam sličim, zar da odam rođenog brata?!

Unajmio Nijemac Muju da vuče bijelu liniju sredinom ceste. Prvi dan Mujo obojio 4 km. Gazda zadovoljan. Drugi dan Mujo oboji kilometar. Gazda malo zbunjeno, misli da su mu ostali rekli da im ne premašuje normu. Trećeg dana je obojio samo 150 m. Odvuče ga gazda u ured na raport: - Mislio sam ti dati povraćicu zbog onih 4 km, a ti spao na 150 m.

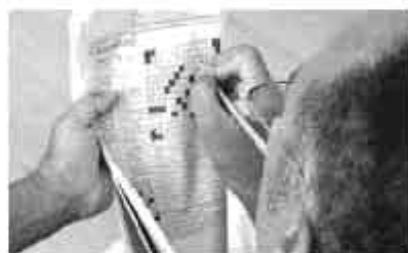
Mujo lakonski odgovori:
- Eeece, gazda. Računaj ti kako mi je daleko bila kanta trećeg dana!

Došao Piroćanac kao kum na svadbu i kad je došlo vrijeme da se pročita tko je što donio, svi pažljivo slušaju:

A od kuma, televizori!
Gosti negoduju, dok se mlada i mladoženja nezadovoljno smješkaju. A Piroćanac ponosno dodaje: I... daljinski!

Krenuo Mujo rječavati križaljku i nakon nekog vremena upita Hasu:
- Reci životinju koja ima pet slova, počinje na R i završava na R. Haso ispali kao iz topa: - Krava! Mujo se začudi: - Pa kako krava, Haso? Haso lakonski odgovori: - Pa lijepo. Krava počinje rogom i završava repom!

Pričaju tri prijatelja, i kaže prvi:

- "Moj brat je svećenik, kad ide ulicom svi mu govore "OČE"."

Na to će drugi:

- "Moj brat je kardinal, kad ide ulicom svi mu govore "UZVIŠENI"."

A kaže treći:

- "Moj brat je debeo, kad ide ulicom svi govore: "ISUSE KRISTE"."

Razgovaraju dva zemljoradnika:

- E, moj Ivane, vidil li ti kakva je to došla suša?

Ma, kad' bi palo malo kiše, sve bi izašlo van iz zemlje.

- Šuti i ne govori, pod zemljom su mi četiri žene i dvije pumice.

Ona:

- Dragi stigla sam, kupila sam ti pivo, što želiš za večeru? Večeras je liga šampiona pa zovi prijatelje da gledate, a poslije možete u kavanu.

On: Jel' mnogo?

Ona: Ma nije, samo malo branik, lijevi far i retrovizor.

Oj Baštino

*Oj Baštinci i Baštinke
Od Kostreča pa do Rike,
Od Razvala do Slatine,
Javite se iz tašine.*

*Pozdrav bajem vama svima,
Javite se da nas ima,
Nek' svi vide nije kula
Da Baština nije mala.*

*Oj, sokaci i moje staze,
Čije noge sad vas gaze?
Koji momci sad pjevaju
Kad' a prela se vraćaju?*

*Gledam pastu nelo svoje
Zarale su staze moje
Od tuge se srce cijepa
Oj Baština moja lijepa.*

*Nisi više punta tako
Vraćamo se mi polako
Dolazimo u tvoje krilo
Kao majci čedo mlo.*

*Zapjevajmo za Baštine
Nek' se ori do Slatine.
Neka čuju Varoš cijela
Da Baština opet pjeva.*

5.10.2013. Ivan Kajčić

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

 Nema raja bez rodnoga kraja!